POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

Zajišťování humanitární pomoci do zahraničí se zaměřením na činnost USAR týmu

Diplomová práce

Providing Humanitarian Assistance Abroad with a Focus on the Activity of the USAR Team

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Lenka Jakubcová, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Kristýna Marková

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V České Třebové, dne 8. 3. 2022

Bc. Kristýna MARKOVÁ

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat paní Mgr. Lence Jakubcové Ph.D. za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zkompletovat.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou zajišťování humanitární pomoci do zahraničí se zaměřením na činnost USAR týmu. Teoretická část práce je věnována popisu problematiky humanitární pomoci a mezinárodního prostředí se zaměřením na Organizaci spojených národů, Evropskou unii a Organizaci Severoatlantické smlouvy. Dále se práce věnuje charakteristice USAR odřadů ČR a jejich fungování. Praktická část práce nabízí vhled do činnosti USAR odřadů z pohledu praxe na základě realizace dotazníkového šetření, jehož adresáty byli členové těchto odřadů, uvádí zásahy s účastí USAR týmů na území ČR a v zahraničí a komparaci se zahraničními USAR odřady. Pomocí SWOT analýzy pak identifikuje faktory ovlivňující kvalitu práce odřadu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Humanitární pomoc * USAR tým * Hasičský záchranný sbor ČR * INSARAG * Mechanismus civilní ochrany Evropské unie * vyhledávání * záchrana

ANNOTATION

The thesis deals with the issue of providing Humanitarian Assistance abroad with a focus on the activities of the USAR team. Theoretical part of the thesis is devoted to the description of Humanitarian Assistance and the international environment with a focus on the United Nations, the European Union and the North Atlantic Treaty Organization. Furthermore, the thesis is devoted to the characteristics of the USAR detachments of the Czech Republic and their functioning. The practical part of the thesis offers an insight into the activities of USAR detachments from a practical point of view, based on the implementation of a questionnaire survey, the addressees of which were members of these detachments. and abroad and comparison with foreign USAR teams. Using SWOT analysis, it then identifies the factors influencing the quality of the squad's work.

KEYWORDS

Humanitarian Assistance * USAR Team * Fire department of Czech Republic * INSARAG * European Union Civil Protection Mechanism * Search * Rescue

OBSAH

Úvod 7

TEORETICKÁ ČÁST 9

1. Úvod do problematiky humanitární pomoci 9

1.1 Právní úprava humanitární pomoci v ČR 11

1.2 Poskytování humanitární pomoci do zahraničí 12

1.3 Finanční zabezpečení humanitární pomoci do zahraničí 14

1.4 Důvody a fáze humanitární pomoci 15

2. Charakteristika mezinárodního prostředí 17

2.1 Organizace spojených národů 17

2.2 Evropská unie 23

2.3 Organizace Severoatlantické smlouvy 27

3. USAR odřad 28

3.1 Historie USAR odřadu v ČR 29

3.2 Související předpisy ČR 31

3.3 Druhy USAR odřadů 31

3.4 Organizační struktura a složení USAR odřadu 35

3.5 Postup vyslání USAR do zahraničí 39

3.6 Fáze aktivity USAR odřadu 41

3.7 Způsob přepravy USAR odřadu do zahraničí 42

PRAKTICKÁ ČÁST 44

4. Východiska praktické části 44

4.1 Cíle 44

4.2 Hypotézy 44

4.3 Metody zpracování 45

5. Výsledky dotazníkového šetření 46

6. Nasazení USAR odřadu 56
6.1 Přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí 56
6.2 Přehled zásahů USAR odřadu v ČR 57
7. Srovnání USAR odřadu ČR s ostatními státy 58
7.1 Polsko 58
7.2 Slovensko 58
7.3 Německo 59
7.4 Rakousko 60
8. Využití metody SWOT analýzy k posouzení činnosti odřadu 62
8.1 Silné stránky 62
8.2 Slabé stránky 63
8.3 Příležitosti 64
8.4 Hrozby 64
9. Vyhodnocení praktické části, návrhy a doporučení 69
Závěr 78
Seznam použité literatury 80
Seznam obrázků, tabulek a grafů 86
Seznam zkratek 87

Úvod

Mezinárodní humanitární pomoc je neodmyslitelnou součástí světového dění, což dokazuje množství mimořádných událostí, kterým lidstvo muselo v minulosti čelit. Jako součást humanitární pomoci jsou organizovány mezinárodní záchranné operace, do kterých se zapojují specializované záchranné týmy. Tyto týmy tvoří neodmyslitelný prvek bezpečnostních struktur budovaných v rámci mezinárodní spolupráce. Jejich úkolem je v co nejkratším čase poskytnout kvalifikovanou pomoc v oblastech zasažených mimořádnou událostí i mimo území svého státu. Česká republika se také zapojuje do procesu poskytování humanitární pomoci, mimo jiné cestou vysílání speciálního odřadu určeného pro záchranné a vyhledávací práce, který byl zřízen v rámci Hasičského záchranného sboru ČR.

Hlavním faktorem výběru tohoto zaměření diplomové práce je jeho důležitost a aktuálnost, ale také relativně nízké povědomí o existenci odřadu, i přes to, že se jedná o velmi významnou a neustále rozvíjenou oblast, která si jistě zaslouží pozornost. Do povědomí občanů se tento speciální tým mohl dostat mimo jiné díky poslednímu zásahu v libanonském Bejrútu, ve kterém došlo k výbuchu většího množství dusičnanu amonného.

Jak již ze samotného názvu vyplývá, práce bude orientována primárně na zajišťování humanitární pomoci do zahraničí vyhledávacím a záchranným odřadem. Práce se v úvodu pro lepší orientaci věnuje popisu problematiky humanitární pomoci a charakteristice mezinárodního prostředí se zaměřením na Organizaci spojených národů, Evropskou unii a Organizaci Severoatlantické smlouvy. Práce popisuje nejen historii odřadu, ale i jeho současné fungování.

Cílem praktické části práce je zhodnocení činností vyhledávacího a záchranného odřadu ČR v rámci jeho zapojení do mezinárodních záchranných operací pro řešení mimořádných událostí. Na základě realizace strukturovaných rozhovorů se členy USAR odřadu praktická část práce umožní reálný náhled do řešené problematiky a poskytne tak další podklady pro zodpovězení otázek, zda a jak efektivně se USAR odřad ČR zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnou pomoc, a dále ke zhodnocení jeho akceschopnosti. V druhé polovině praktické části práce

je zhodnoceno fungování vyhledávacího a záchranného odřadu ČR prostřednictvím SWOT analýzy. Analýzou identifikované slabé stránky, příležitosti a hrozby jsou podkladem k formulování návrhů a doporučení pro optimalizaci stávajícího stavu.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Úvod do problematiky humanitární pomoci

Humanitární pomoc se sestává z aktivit představujících bezprostřední reakci na humanitární krize různého typu, jejichž příčinou mohou být přírodní katastrofy, válečné konflikty, či dlouhodobé a komplexní humanitární krize. Eliminace strádání lidí, zajištění ochrany životů a zabezpečení respektu vůči lidské důstojnosti patří mezi hlavní cíle zajištění humanitární pomoci (dále také HP). Konkrétní prvky HP slouží k uspokojování základních životních potřeb obyvatelstva postiženého nežádoucí událostí a obnově důstojné životní úrovně v krátkém časovém horizontu.[1]

Mezinárodně uznávané zásady dobrého dárcovství, které jsou zakotveny v Evropském konsensu o humanitární pomoci, tvoří základní stavební kameny procesu poskytování humanitární pomoci. Česká republika se k těmto zásadám připojila v roce 2006 na základě odsouhlasení deklarace Dobrého humanitárního dárcovství (GDH). V rámci celkové identifikace zásad kvalitního poskytování humanitární pomoci se jedná především o základní principy:

- **Lidskosti**: cílem je záchrana životů a odstranění utrpení lidí v jakékoliv situaci,
- **Neutrality**: nestraní se žádnému aktérovi případných konfliktů,
- **Nestrannosti**: pomoc se poskytuje výhradně na základě potřebnosti bez diskriminace
- **Nezávislosti**: pomoc není pod vlivem politických, ekonomických, vojenských ani jiných zájmů dárce, či příjemce.[2]

Aktéři vystupující na poli humanitární pomoci by měli výše zmíněné humanitární principy dodržovat.

---

[1] Člověk v tísni, o.p.s. *Globální problémy a rozvojová spolupráce* [online]. Aktualizované druhé vydání. Člověk v tísni. [cit. 7.1.2022], s. 109-110. ISBN 978-80-86961-55-2. Dostupné z: https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/globalni_problemy_a_rozvojova_spoluprace.pdf.

[2] Deklarace dobrého humanitárního dárcovství. *Ministerstvo zahraničních věci České republiky* [online]. [cit. 7.1.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publikace/koncepce/deklarace_dobreho_humanitarniho.html

S ohledem na řešenou problematiku zde budou objasněny některé pojmy, které budou v průběhu práce více využívány:

Mimořádná událost je událost, které dala za vznik živelní pohroma, havárie, nezákonná činnost, ohrožení kritické infrastruktury nebo také například nákaza. Jejím řešením se zabývají orgány a složky bezpečnostního systému obvyklým způsobem podle zvláštních právních předpisů. V českém právním řádu se mnohdy vyskytují alternativní pojmy jako mimořádná situace, nouzová situace nebo také katastrofa či havárie, které však jsou v přímé souvislosti s pojmem mimořádná událost.[3] Pro potřeby integrovaného záchranného systému se podle příslušného zákona č. 239/2000 Sb., pod pojmem mimořádná událost (dále také MU) rozumí *„škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“. Definice MU zahrnuje širokou škálu situací, jejichž původ může, ale nemusí být zapříčiněn lidským faktorem. Aby nežádoucí situace dosáhla úrovně mimořádné události, musí být spjata s explicitní podmínku v podobě provedení záchranných a likvidačních prací a ohrožení zákonem chráněných zájmů.[4]

Katastrofou označujeme událost, která nastane v důsledku lidské nebo přírodní činnosti, jejíž zásah do společnosti nebo přírody má ničivý charakter. Vyznačuje se tím, že jde o neočekávanou událost mající velký rozsah, včetně negativního dopadu na své prostředí a zcela tak pozměňuje stav předchozí. Mezi hlavní konsekvence katastrof se obvykle řadí velký počet obětí, nebo značný rozsah materiálních škod, což zpravidla není možné zvládnout běžnými lokálními prostředky.[5]

Zemětřesení popisuje autorka Procházková jako *„krátkodobé pohyby zemského povrchu vyvolané náhlým uvolněním mechanické energie nahromaděné v zemském nitru“*.[6]

---

[3] *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu* [online]. Praha: MV ČR, 2016 [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnik-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx

[4] ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 5-7. ISBN 978-80-7598-199-8.

[5] ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014, s. 46. ISBN 978-80-247-4578-7.

[6] PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, s. 136. ISBN 978-80-86723-97-6.

1.1 Právní úprava humanitární pomoci v ČR

Výchozím legislativním předpisem je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, jenž vytváří základní právní rámec pro zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací (dále také MZO) a poskytování humanitární pomoci do zahraničí. Podle § 7 odst. 1 písm. b) plní Ministerstvo vnitra v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí úkoly v oblasti zapojení České republiky do MZO při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci. Humanitární pomoc se pro účely tohoto zákona rozumí opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí s využitím lidských a materiálních zdrojů. Za Ministerstvo vnitra plní v tomto směru úkoly MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dále pak Ministerstvo vnitra na základě § 7 odst. 4 písm. a) organizuje záchranářskou a materiální pomoc do zahraničí ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, složkami integrovaného záchranného systému (dále také IZS) nebo ústředními správními úřady.

Prováděcím předpisem zákona o IZS je nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zakotvuje oprávnění Ministerstvu vnitra ČR (dále také MV) soustřeďovat a nasazovat síly a prostředky požární ochrany při poskytování mezistátní pomoci bez ohledu na to, kdo s nimi disponuje.

Základní právní úprava, jíž se řídí poskytování humanitární pomoci, se nachází v zákoně č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. Upravuje podmínky pro uskutečňování zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci do zahraničí, působnost orgánů státní správy, především působnost Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva vnitra ČR. V § 2 písm. b) je pojem humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí vymezena jakožto: *„souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky*

lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům".[7] Zákonné vymezení humanitární pomoci zahrnuje nejen okamžitou odezvu na přírodní, či lidmi způsobené katastrofy v podobě poskytování pomoci, ale také pomoc dlouhodobou při významných humanitárních krizích.[8]

Důležitý je i zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů umožňující spolupráci Hasičského záchranného sboru ČR s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů upravuje mimo jiné problematiku vzniku, změny a ukončení služebního poměru. Definuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (příslušník), a v neposlední řadě vymezuje Hasičský záchranný sbor ČR jako Bezpečnostní sbor.

Hlavní zásady pro zapojení sil a prostředků České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování HP do zahraničí definuje usnesení vlády České republiky č. 458 ze dne 9. května 2001.

Pomocí Rezoluce Valného shromáždění OSN č. 57/150 ze dne 16. prosince 2002, o posílení efektivity a o koordinaci pomoci při mezinárodních vyhledávacích a záchranných operacích byla přijata metodika INSARAG.[9]

1.2 Poskytování humanitární pomoci do zahraničí

Humanitární pomoc do zahraničí je bezpochyby nedílnou součástí zahraniční politiky ČR, neboť je projevem základní univerzální hodnoty solidarity, ale také vyznáním morálního imperativu s postiženými obyvateli zemí zasaženou krizí, jejichž řešení se vymykají možnostem dané země. Je poskytována na principu dobrovolnosti, a to bezplatně orgány státní správy a orgány územních samosprávných celků, právnickými, či podnikajícími fyzickými osobami. Hlavním

---

[7] Zákon č. 151/2010 Sb., *o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů* v posledním znění

[8] Strategie humanitární pomoci na rok 2022. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: https://www.kurzy.cz/zpravy/619763-strategie-humanitarni-pomoci-na-rok-2022/

[9] SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY. USAR*Urban Search and Reacue Team: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 16.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=239

koordinačním orgánem při poskytování humanitární pomoci je Ministerstvo zahraničních věcí.[10]

Ze strany České republiky je eventuální pomoc poskytována na základě zhodnocení následujících aspektů: naléhavost situace, potřeby postiženého státu, ekonomická přijatelnost, teritoriální hledisko, disponibilní zdroje státního rozpočtu, a to ve vzájemné harmonizaci s otázkou vlastních priorit a zájmů, ale především i souladu se zásadami a rezolucemi mezinárodního společenství.[11] Humanitární pomoc není nárokem země postižené katastrofou, tudíž není možné se takové pomoci právně domáhat, avšak z morálního hlediska zpravidla státy prokazují solidaritu. V určitých případech tedy může dojít k neposkytnutí humanitární pomoci, případně poskytnutí pouze symbolické humanitární pomoci, jejíž význam je spíše diplomatického charakteru.[12]

Z alokovaných zdrojů v rozpočtu MZV ČR lze realizovat státní humanitární pomoc ČR do zahraničí na základě individuální situace a potřeb postiženého státu. Naplňování cílů může být realizováno prostřednictvím následujících forem:

- **Materiální pomoc**
- **Záchranářská pomoc**
- **Finanční pomoc**
- **Poradenská pomoc**
- **Kombinovaná pomoc**

Materiální pomoc je zasílána na základě konkrétní žádosti postiženého státu poskytnutím potřebného majetku ve formě daru do postižené oblasti. Primárně se jedná o poskytnutí základních věcných prostředků pro přežití v provizorních podmínkách, materiální zabezpečení pro svépomocnou likvidaci

---

[10] NÁRODNÍ ZÁKLADNA HUMANITÁRNÍ POMOCI. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 10.1.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/soubor/brozura-a4-pdf.aspx

[11] HON, Zdeněk a Leoš NAVRÁTIL. Možnosti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací. *Riešenie krízových situácií v špecifickom prostředí. 15. medzinárodná vedecká konferencia* [online]. 2010 [cit. 10.1.2022]. Dostupné z: http://fbiw.uniza.sk/rks/2010/articles/clanky/Hon.pdf

[12] Postup při zapojování ČR do záchranných operací a při poskytování humanitární pomoci do zahraničí. *Ministerstvo zahraničních věci České republiky* [online]. 2010 [cit. 10.1.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/postup_pri_zapojovani_cr_do_zachrannych.html

následků katastrofy (zdravotnický materiál, provizorní obydlí, přikrývky, spací pytle, trvanlivé potraviny, pitnou vodu atd.).

Záchranářská pomoc v rámci které jsou připraveny speciální typy odřadů složené podle odpovídajících potřeb v zasažené oblasti (například povodňový odřad, požární odřad, vyhledávací a záchranný odřad). Odřady tvoří zejména speciálně vycvičení příslušníci HZS ČR. Dalšími členy mohou být příslušníci Policie ČR, kynologických brigád nebo specialisté Státního útvaru jaderné, chemické a biologické ochrany. Podrobnější vymezení dostupných modulů a druhů odřadu v ČR bude obsahem následující kapitoly.

Finanční pomoc o poskytnutí finanční pomoci rozhoduje MZV ČR. Tento druh pomoci v podobě finančních prostředků převážně poskytován prostřednictvím různých mezinárodních organizací nebo jsou vypláceny přímo na bankovní konto stanovené postiženou zemí.

Poradenská pomoc je postavena na principu vyslání specializovaných odborníků, či poskytování potřebných informací pro danou záchrannou akci. Může se jednat o experty na oblasti specializované techniky, statiky apod.

Kombinovaná pomoc zahrnuje nejméně dvě formy humanitární pomoci. V praxi se nejčastěji jedná o spojení záchranářské pomoci s pomocí finanční, nicméně může se stát, že dojde ke kombinaci všech výše uvedených typů humanitární pomoci.[13]

1.3 Finanční zabezpečení humanitární pomoci do zahraničí

Financování státní humanitární pomoci ČR do zahraničí je realizováno prostřednictvím vládou alokovaných finančních zdrojů na daný rok ve státním rozpočtu.[14] Jedná se o účelově vázanou rezervu na humanitární pomoc v rozpočtové kapitole 306 Ministerstva zahraničních věcí ČR. Objem těchto finančních prostředků je dán usnesením vlády, kterým se schvaluje Plán zahraniční rozvojové spolupráce na následující rok. V rozpočtové kapitole 398 Všeobecná pokladní správa je mimo jiné vyčleněna vládní rezerva sloužící ke krytí nutných a neočekávaných výdajů. V případě, že ve světě nastane

[13] ZAORALOVÁ, Nicole. Humanitární pomoc, to není jen pomoc materiální nebo finanční. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2012 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/humanitarni-pomoc-to-neni-jen-pomoc-materialni-nebo-financni.aspx
[14] Tamtéž

mimořádná situace, jejíž úspěšné zvládnutí bude vyžadovat poskytnutí humanitární pomoci, lze prostřednictvím rozpočtového opatření dodatečně vyčlenit další finanční prostředky do humanitárního rozpočtu MZV ČR. Díky instrumentu rozpočtového opatření je rozpočtová kapitola MZV ČR do určité míry variabilní a je možné ji v případě neočekávané potřeby rozšířit o prostředky nezbytné k humanitárním účelům.[15]

Transfer peněžních prostředků potřebných na realizovaní humanitárních aktivit Ministerstvem vnitra – generálním ředitelství HZS ČR lze zabezpečit z kapitoly MZV ČR a Všeobecná pokladní správa do kapitoly MV ČR. Při zapojení jiných ministerstev (např. Ministerstva obrany ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR) se aplikuje tentýž proces. Uvolnění finančních prostředků na poskytnutí jednorázové humanitární pomoci do výše 5 mil. Kč je na základě posouzení konkrétní situace v kompetenci ministra zahraničních věcí v dohodě s MV ČR. U pomoci přesahující částku 5 mil. Kč pak rozhoduje Vláda ČR.[16]

1.4 Důvody a fáze humanitární pomoci

Poskytování humanitární pomoci probíhá v různých fázích s ohledem na typ konkrétní situace. Humanitární pomoc může být poskytována v krátkodobém horizontu, což nejčastěji nastává v případech naturogenních nebo antropogenních katastrof, nebo naopak dlouhodobě například z důvodu politicko-bezpečnostní nestability v rozvojových zemích.[17]

---

[15] Návrh závěrečného účtu kapitoly 306 - Ministerstvo zahraničních věcí. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2021 [cit. 9.1.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4402210/Zaverecny_ucet_kapitoly_306___MZV_za_rok_2020.pdf

[16] DIETRICHOVÁ, Zuzana. Humanitární pomoc České republiky. *Ochrana & Bezpečnost* [online]. 2014, roč. 3, č. 1. [cit. 9.1.2022]. ISSN 1805-5656. Dostupné z: http://ochab.ezin.cz/O-a-B_2014-2015_A/2014-2015_A_07_dietrichova.pdf
Závěrečná informace k realizovanému projektu Národní základny humanitární pomoci. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 9.1.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/zaverecna-informace-k-realizovanemu-projektu-narodni-zakladny-humanitarni-pomoci.aspx

[17] Základní přehled humanitární pomoci. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2010 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html

Přírodní či lidmi způsobená katastrofa

- Okamžitá pomoc – první hodiny, dny až týdny humanitární pomoci se soustředí primárně na zajištění základních životních funkcí, mezi které patří záchrana životů, poskytnutí bezodkladné přednemocniční péče a navazující ochrana přímo postižených osob. V této fázi se do procesu zapojují především záchranáři a zdravotníci.
- Časná rehabilitace – v horizontu dalších několika týdnů až měsíců probíhá navazující fáze humanitární pomoci, jejímž primárním cílem je zajištění navrácení základní životní úrovně do postižené lokality. Během této fáze zpravidla panuje snaha o vytvoření elementárních hygienických podmínek, budování provizorních staveb, renovace nejnutnější infrastruktury včetně provádění demoličních a odklízecích prací. Nedílnou součástí je také vyčíslování materiálních škod.
- Fáze obnovy, rozvoje – probíhá v dlouhodobém časovém horizontu za účelem kompletní obnovy původních podmínek v postižené lokalitě.[18]

Humanitární krize v důsledku válečného konfliktu

Mezi primární hodnotící kritéria humanitární krize způsobené v důsledku válečného konfliktu patří především rozsah, délka trvání a síla vojenské operace. Humanitní pomoc v závislosti na intenzitě konfliktu může reflektovat výše uvedené fáze humanitárních krizí způsobených katastrofami.

Dlouhodobé (komplexní, strukturální) humanitární krize

Tento druh humanitární krize se vyskytuje především v oblastech, kde dochází ke kulminaci řady problémů, které mohou mít původ v rovině politicko-bezpečnostní nestability, chudoby, překotného demografického vývoje, či negativních klimatických jevů.[19]

---

[18] Základní přehled humanitární pomoci. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2010 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html

[19] Základní přehled humanitární pomoci. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2010 [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html

2. Charakteristika mezinárodního prostředí

V současnosti existuje několik významných mezinárodních organizací, které působí v humanitární oblasti, přičemž řada z nich si za tímto účelem zřídila své specializované orgány. Mezi nejvýznamnější organizace věnující se humanitárním činnostem patří především Organizace spojených národů (OSN), Evropská unie (EU) a Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO), případně také Červený kříž nebo Červený půlměsíc.[20] Pro podporu mezinárodní spolupráce jsou vytvářeny a dále aplikovány komplexní metodiky, příspěvky, manuály a další podpůrné materiály.

2.1 Organizace spojených národů

Základní cíle Organizace spojených národů vedle udržování mezinárodního míru a bezpečnosti neopomíjejí ani problematiku poskytování humanitární pomoci. V roce 1991 se stal základním nástrojem OSN pro realizaci problematiky humanitárních otázek Stálý meziresortní výbor IASC (Inter-Agency Standing Committe). V rámci systému OSN představuje IASC nejvyšší fórum pro koordinaci humanitární pomoci, přičemž jeho hlavním účelem je zkvalitňování reakčního procesu na případné humanitární krize.[21]

OSN má v oblasti humanitární pomoci k dispozici také další, velmi důležitý, orgán, kterým je Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí UNOCHA (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs). Pokud rozsah humanitárních krizí a katastrof přesahuje oblast působnosti jednotlivých agentur OSN, UNOCHA, která je segmentem sekretariátu OSN, má v kompetenci koordinaci reakce dané nežádoucí situace. Kooperace probíhá v rovině vládních i nevládních organizací, agentur OSN, ale i jednotlivců a všech účastníků mezinárodní pomoci ve snaze zajistit co nejefektivnější využívání mezinárodních[22]

---

[20] OCHA on Message: Humanitarian Principles. *OCHA: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* [online], 2017. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.unocha.org/sites/unocha/files/OOM-humanitarianprinciples_eng_28Feb2017_0.pdf

[21] The Inter-Agency Standing Committee. *Inter-Agency Standing Committee* [online]. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://interagencystandingcommittee.org/the-inter-agency-standing-committee

[22] About OCHA. *OCHA: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* [online]. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.unocha.org/about-ocha

zdrojů. UNOCHA slouží jako sekretariát INSARAG. Součástí UNOCHA jsou dále níže popsané GDACS, UNDAC, OSOCC, RDC a INSARAG.

Pod záštitou UNOCHA byl zřízen Globální koordinační systém varování před katastrofami GDACS (Global Disaster Alert and Coordination System). GDACS je informační systém, který slouží k zobrazení aktuálních dat v reálném čase týkajících se potenciálního vzniku živelních pohrom na celém světě. V systému jsou v textové i grafické podobě zobrazována data ze seismických stanic, varovná hlášení, automatické poplachy apod. s cílem zlepšit spolupráci při následcích katastrof přírodního, ekologického nebo technologického rázu.[23]

Při mezinárodní záchranné operaci bývají do postiženého místa ihned po vzniku katastrofy odeslány týmy, jejichž cílem je provést průzkum a koordinovat další postup. Krizový vyhodnocovací a koordinační tým OSN UNDAC (United Nations Disaster assessment and Coordination Team) se skládá z řady expertů OSN, mezi něž patří krizoví manažeři zabývající se předpovědí, odhadem a rozsahem katastrof. Nejprve provádí zhodnocení situace pro následné zvolení nejvhodnější formy podpory a koordinaci mezinárodní pomoci za účasti lokálních orgánů. Tým je vycvičen podle metodiky INSARAG a jeho aktivace je spojena s žádostí o podporu postižené země.[24]

Během mezinárodních záchranných operací v důsledku mimořádných událostí (zemětřesení, tsunami, hurikány apod.) hrají nejdůležitější roli vyhledávací a záchranné týmy zvané USAR odřady. Při těchto situacích se zřizuje tzv. Centrum pro koordinaci činností v místě zásahu OSOCC (The On-Site Operations Coordination Centre) dislokované v prostoru mimo přímé ohrožení, avšak co nejblíže epicentra MU. Hlavním úkolem OSOCC je podpora lokálních úřadů. OSOCC dále konstituuje UNDAC tým, EUCP tým nebo první USAR tým, který dorazí do místa události jako první. Slouží ke koordinaci mezinárodních týmů

[23] What is GDACS? *GDACS – Global Disaster Alerting and Coordination System* [online]. [cit. 20.01.2022]. Dostupné z: https://gdacs.org/About/overview.aspx
[24] UNITED NATIONS DISASTER ASSESSMENT AND COORDINATION. *UNDAC* [online]. 2018 [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.unocha.org/sites/unocha/files/1823826E_web_pages.pdf

a jejich aktivit, zprostředkovává spojení mezi zúčastněnými subjekty, spolupráci s LEMA.[25]

Centrum OSOCC zpravidla vybuduje ve vstupní oblasti do postižené místa (např. letiště, hraniční přechod) specializované pracoviště označované jako Přijímací a odjezdové centrum RDC (Reception Departure Centre), které registruje, koordinuje a eviduje přítomné USAR týmy nebo další dodávky humanitární pomoci. Zabezpečuje například logistickou podporu, usnadnění vstupu a celní procedury pro personál záchranné mise. Při skončení záchranné operace pak centrum napomáhá s úkony souvisejícími s návratem týmů zpět do domovské oblasti. V blízkosti OSOCC je dále zřizována LEMA (Local Emergency Management Authority). LEMA označuje místní řídící krizový orgán odpovědný za celkové velení, koordinaci a řízení odezvy na MU, při níž má hlavní úlohu. [26]

Dalším prvkem OCHA je Mezinárodní poradní skupina pro vyhledávácí a záchranné práce INSARAG.

INSARAG

Mezinárodní poradní skupinu INSARAG (International Search And Rescue Advisory Group) působící v rámci systému OSN po celém světě tvoří více než 90 států a organizací. Základním zaměřením INSARAG jsou záchranné a vyhledávací práce realizované pomocí speciálních USAR týmů z celého světa, vytváření standardů a metodologií pro jejich mezinárodní koordinaci při zásazích v místech postižených katastrofami včetně následné kontroly.

Pomyslné základy skupiny INSARAG byly položeny již při provádění záchranných a likvidačních prací v důsledku zemětřesení roku 1985 v Mexiku a následně v roce 1988 při podobné události v Arménii, kdy reálná praxe odkryla potřeby vzniku jednotného a koordinovaného systému reakce na katastrofy. Nově vytvořená metodika INSARAG byla na základě rezoluce Valného

---

[25] UNITED NATIONS DISASTER ASSESSMENT AND COORDINATION. *UNDAC* [online]. 2018 [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.unocha.org/sites/unocha/files/1823826E_web_pages.pdf

[26] On-Site Operations Coordination Centre (OSOCC) Guidelines 2018. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. 2018 [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/data/articles/down_693.pdf.

shromáždění OSN č. 57/150 z roku 2002 o posílení efektivnosti a koordinace mezinárodní pomoci při vyhledávání a záchraně v obydlených oblastech přijata mimo jiné také Českou republikou.[27]

Metodika byla vytvořena primárně za účelem dosažení jednotného systému koordinace činnosti USAR odřadů za účelem dosažení efektivní a rychlé schopnosti reagovat na požadavky týkající se mezinárodní záchranářské humanitární pomoci v místech zasažených strukturálním kolapsem. Po zavedení metodiky INSARAG došlo k viditelnému progresu v systému poskytování pomoci, který se projevil především na kvalitě komunikace, koordinace a přípravné fázi, jež zahrnuje mimo jiné i zaměření na pravidelná praktická cvičení. Velmi významnou roli hrají také dokumenty zvané INSARAG Guidelines and Methodology, což jsou komplexní návody a metodiky, které konkrétně připravují aktéry na možné situace. Cílem metodiky INSARAG není autoritativní řízení systému, ale vzájemná koordinace a kooperace jednotlivých týmů podpořena jednotnými dohodnutými pravidly a doporučeními, která se navíc na základě praktických zkušeností kontinuálně rozšiřují.[28]

Organizační struktura INSARAG

Vrcholovým orgánem INSARAG je Řídící skupina (Steering group), která soustředí své aktivity především na problematiku plánování. Řídící skupina je složena z předsedy INSARAG, předsedů a místopředsedů regionálních skupin, národních kontaktních míst zařazených do Externí klasifikace INSARAG IEC (INSARAG External Classification), předsedy ad-hoc pracovních skupin a sekretariátů INSARAG.

Sekretariát INSARAG FCSS (Field Coordination Support Section) sídlí v Ženevě v pobočce RSB Oddělení pro podporu odezvy a zajišťuje primárně klasifikaci a školení mezinárodních USAR odřadů, plánování a organizování meetingů, workshopů a dalších doprovodných aktivit včetně potřebné kooperace se zainteresovanými zeměmi.[29]

---

[27] INTERNATIONAL SEARCH AND RESCUE ADVISORY GROUP (INSARAG). *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 21.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/
[28] INSARAG GUIDELINES 2020. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 27.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/methodology/insarag-guidelines/
[29] INSARAG AT THE GLOBAL LEVEL. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 28.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/global-structures/insarag-at-the-global-level/

Dalším prvkem organizační struktury INSARAG jsou regionální skupiny. Ty jsou rozděleny do tří regionů na Afrika – Evropa – Střední východ, Amerika a Asie – Pacifik. Tyto regionální skupiny se pravidelně schází jednou ročně (vyjma plánovaných cvičení) za účelem přijetí opatření k posílení regionální reakční schopnosti USAR a k zajištění strategického směrování a politik řídící skupiny INSARAG. Vzájemně si vyměňují informace například o kapacitě pomoci či případných problémech, aby dosáhly lepší koordinace zemí při přípravě a zajištění pomoci. Současně dochází k implementaci nařízení a opatření Řídící skupiny a vypracování podkladů pro předání relevantních informací. Každá skupina má minimálně jednoho regionálního předsedu a místopředsedu. Rozdělení tří regionálních skupin je vyobrazeno na obrázku č.1.

Obrázek 1 – regionální skupiny INSARAG

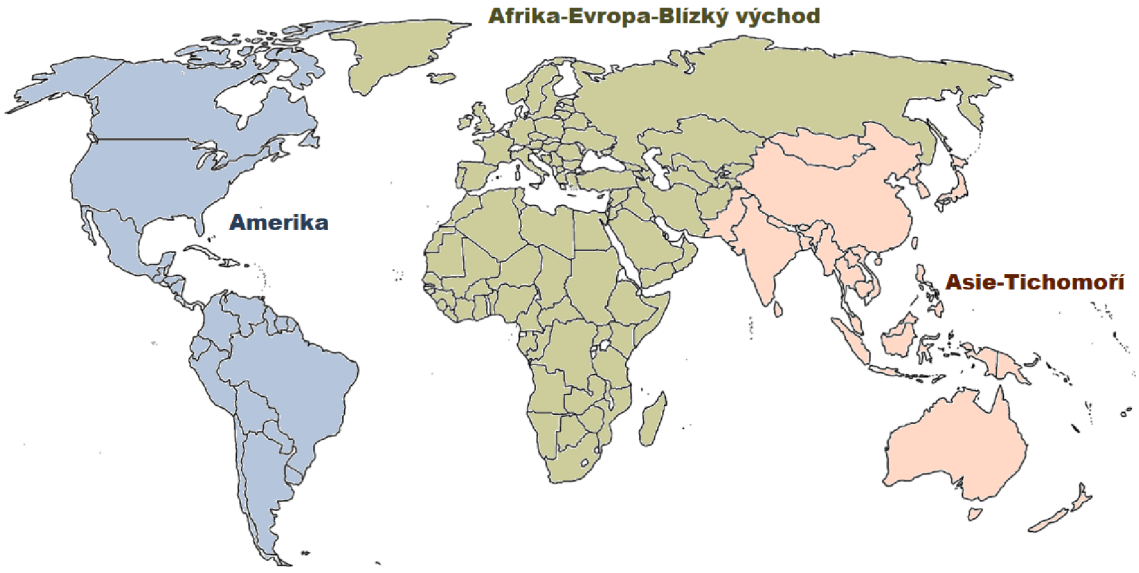

Zdroj – INSARAG Guidelines: Volume I: Policy. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2016/04/INSARAG_Guidelines_V1_Policy1.pdf

Česká republika se ke skupině INSARAG připojila v roce 1999. Region Afrika – Evropa – Blízký východ zahrnuje právě také Českou republiku, resp. USAR tým MV-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR.[30]

[30] INSARAG – INTERNATIONAL SEARCH AND RESCUE ADVISORY GROUP (MEZINÁRODNÍ PORADNÍ SKUPINA PRO VYHLEDÁVÁNÍ A ZÁCHRANU). *USAR: Vyhledávací a záchranný*

Do struktury INSARAG také patří pracovní skupiny INSARAG, které se zřizují ad-hoc na žádost Řídící skupiny INSARAG. Jejich účelem je řešení identifikovaných problémů prostřednictvím pracovníků, kteří mají adekvátní zkušenosti a kvalifikaci pro řešení konkrétních úkolů.[31]

Každoročně se schází skupina vedoucích INSARAG USAR týmů, která je tvořena ze zkušených národních a mezinárodních USAR profesionálů, kteří se účastní zásahů při MU. Zde je prostor pro diskusi a vzájemnou výměnu nápadů, sdílení zkušeností či rad, které mají sloužit ke zlepšení operačních schopností metodiky INSARAG.[32]

Certifikace týmů INSARAG

Předcházet nepříznivým událostem při záchranných operacích, například v podobě nasazení nepřipravených týmů či nedostatečné techniky, se daří zejména díky certifikaci týmů, která se v současnosti stala již nedílnou součástí celého mechanismu. Systém externí klasifikace týmů IEC (INSARAG External Classification) byl přijat prostřednictvím INSARAG a jedná se o nezávislý proces založený na dobrovolné bázi, který by měl potvrzovat, že odřady mají potřebné dovednosti, vybavení a zdroje, které jsou nutné pro poskytování účinné mezinárodní pomoci. Zásah těžkého a středního USAR týmu na mezinárodní úrovni je totiž podmíněný projitím klasifikací IEC. IEC certifikát má omezenou platnost po časové období pěti let. Po uplynutí této doby je nutné, aby konkrétní odřad absolvoval rekvalifikaci IER.[33] IEC je velmi přínosný systém, který posiluje efektivitu a koordinaci pomoci při mezinárodních operací USAR týmů. Díky této standardizaci je zajištěna normalizace kvalit jednotlivých týmů, kterou jistě ocení nejenom postižené země.

---

odřad do obydlených oblastí [online]. [cit. 28.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=332

[31] STRUCTURE OF INSARAG. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 28.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/about/structure/

[32] STRUCTURE OF INSARAG. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 28.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/about/structure/

[33] IEC. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 29.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/iec/iec/

2.2 Evropská unie

Evropská unie se řadí ve světovém měřítku mezi nejdůležitější poskytovatele humanitární pomoci a zaujímá tak v této oblasti eminentní postavení. Humanitární pomoc je poskytována prostřednictvím více než 210 mezinárodních a místních partnerských organizací a agentur členských zemí EU s využitím podpory tisíců dobrovolníků.[34] Oblast humanitární pomoci EU je v gesci Generálního ředitelství pro humanitární pomoc DG ECHO (Directorate General European Community Humanitarian Office), jehož úkolem je zajištění rychlé a účinné odezvy na katastrofy uvnitř EU, ale i vně EU, a zajistit tak co nejrychleji zboží a služby do krizové oblasti.[35] Za tímto účelem byl vytvořen soubor nástrojů, které slouží jako podpora činnostem jednotlivých členských zemí.

Mechanismus civilní ochrany EU

Stěžejním dokumentem EU v oblasti civilní ochrany je Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/420 ze dne 13. března 2019, kterým se mění rozhodnutí č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie. Jde především o legislativní nástroj a politickou podporou Evropské unie včetně členských států umožňující vzájemnou součinnost. Mechanismus civilní ochrany Evropské Unie EUCPM (European Union Civil Protection Mechanism) byl vytvořen za účelem koordinace zásahů zemí, které se na poskytování pomoci přímo podílejí. Jedná se především o případy výskytu závažných mimořádných událostí po celém světě, mezi které se nejčastěji řadí zemětřesení, povodně, hurikány. V případech, kdy zasažená země dospěje k tomu, že její síly a prostředky nejsou dostatečné k zvládnutí vzniklé situace, může požádat EU o pomoc. Schválením žádosti Evropskou komisí dojde k aktivaci příslušeného mechanismu, který lze použít k řešení přírodních, člověkem způsobených nebo ekologických katastrof.[36] V současné době se mechanismus CO vztahuje na 27 členských států EU a další

---

[34] Humanitární pomoc a civilní ochrana: Evropské humanitární hodnoty v praxi. *Evropská unie* [online]. [cit. 22.1.2022]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/humanitarian-aid-and-civil-protection_cs

[35] GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ: ECHO. *Evrposká komise* [online]. [cit. 23.1.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/departments/european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations_cs

[36] MUSÍLEK, Jiří. Nová legislativa v oblasti civilní ochrany pro finanční období 2014-2020 Mechanismus civilní ochrany Unie In: *Sborník mezinárodní konference. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení*. Brno: Tribun EU, 2014, s. 17-31. ISBN 978-80-263-0723-5.

spolupracující země: Černá Hora, Island, Makedonie, Norsko, Srbsko, Turecko. Mechanismus civilní ochrany Unie je elementárním nástrojem pro efektivní prevenci katastrof, připravenost a k případné odezvě na ně, čímž je ze strany EU reprezentován určitý projev solidarity.

Mechanismus civilní ochrany Unie má k dispozici celou řadu vlastních nástrojů, díky nimž může reagovat na žádosti o pomoc a poskytovat tak potřebnou odezvu. Nepochybně mezi ně patří hlavní operační Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události ERCC (Emergency Response Coordination Center) zřízené pro podporu koordinace a zajištění rychlejší odezvy na MU do oblastí zasažených katastrofou. Mezi jeho další činnosti patří zajištění pomoci včetně prostředků, specializovaných týmů, znalostí i vybavení do postižených oblastí. Současně slouží jako monitorovací a informační centrum, a tyto činnosti provádí v reálném čase. Je schopno řešit souběžně více MU dokonce i v rozličných časových pásmech. ERCC pracuje nepřetržitě 24 hodin denně, 7 dní v týdnu a zabezpečuje stálé spojení s operačními kontaktními místy participujících zemí. Systém shromažďuje žádosti o pomoc od postižených zemí, informace o konkrétní situaci v postižené zemi a zároveň také eviduje nabídky pomoci, která jim v rámci mechanismu civilní ochrany může být nabídnuta. Za Českou republiku je kontaktním místem pro ERCC a další centra mezinárodních organizací operační a informační středisko GŘ HZS ČR.[37]

Sdílení informací a vzájemná komunikace mezi ERCC a kontaktními místy členských států EUCPM probíhá prostřednictvím webové aplikace s názvem Společný komunikační a informační systém pro případy mimořádných událostí CECIS (Common Emergency Communication and Information System). Primární úlohou je spravovat databázi potenciálně dostupných prostředků, které je možné vyžádat k poskytnutí patřičné pomoci, umožnit výměnu dostupných informací a dokumentovat všechny akce a činnosti.

Prostřednictvím EUCPM je za účelem zkvalitnění procesu vytváření operačních plánů a související zajištění dostupnosti stěžejních zdrojů zřízen

[37] Mechanismus civilní ochrany Unie. *Hasičský záchranný sbor České Republiky* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [cit. 21.1.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d

Evropský soubor civilní ochrany ECPP (European Civil Protection Pool). ECPP propojuje dobrovolně vyčleněné zdroje členských států, které jsou připraveny pro rychlé nasazení v postižené oblasti. Zahrnuje moduly civilní ochrany, experty, specializované týmy, materiální zdroje (stany, elektrické generátory, vodní čerpadla apod.).[38]

Moduly civilní ochrany

Hlavním nástrojem EU v oblasti civilní ochrany vytvořené pro rychlou reakci při mimořádných událostech jsou moduly civilní ochrany. Moduly CO se sestávají ze specializovaných týmů expertů složených z lidských či materiálních zdrojů jednoho nebo více členských států, které jsou schopné provádět na místě MU specializované úkoly. Družstva jsou tvořena na bázi dobrovolnosti a musí splňovat určité certifikační požadavky Evropské komise z hlediska odbornosti, soběstačnosti a interoperability. V současné době jsou moduly civilní ochrany hlavním operativním nástrojem ECPP.[39] Seznam jednotlivých druhů modulů je uveden v následující tabulce.

Tabulka 1 – moduly civilní ochrany EU

Oficiální zkratka	Název Modulu
HCP	Vysokokapacitní odčerpávání vody
WP	Čištění vody
MUSAR	Vyhledávání a záchranné práce ve městech ve středně těžkých podmínkách
HUSAR	Vyhledávání a záchranné práce ve městech v těžkých podmínkách
FFFH	Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí vrtulníků
FFFA	Modul pro letecké hašení lesních požárů s pomocí letadel
AMP	Předsunuté zdravotnické jednotky
AMPS	Předsunutá zdravotnická jednotka s chirurgií

[38] MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY UNIE. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 21.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=615
[39] Tamtéž

FH	Polní nemocnice
MEDEVAC	Letecká evakuace obětí katastrofy
ETS	Nouzové dočasné přístřeší
CBRNDET	Chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků
USAR CBRN	Vyhledávání a záchranné práce v podmínkách CBRN
GFFF	Pozemní hašení lesních požárů
GFFFV	Pozemní hašení lesních požárů s pomocí vozidel
FC	Kontrola šíření povodní
FRB	Povodňové záchranné práce s pomocí člunů
EMT	Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 1 (stacionární)
EMT	Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 1 (mobilní)
EMT	Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 2
EMT	Zdravotnický záchranný tým (EMT) typ 3

Zdroj – MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY UNIE. USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí [online]. [cit. 26.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=615

Moduly a druhy odřadů v ČR

V rámci záchranářské pomoci vyčlenila Česká republika několik typů odřadů (modulů), které jsou zaregistrovány v databázi CECIS:

- 1 x HCP – Modul pro vysokokapacitní čerpání vody
- 2x MUSAR – Modul pro vyhledávací a záchranné práce v obytných oblastech ve středně těžkých podmínkách
- 1x HUSAR – Modul pro vyhledávací a záchranné práce v obytných oblastech v těžkých podmínkách
- 1x AMP – Modul předsunuté zdravotnické jednotky
- 1x CBRNDET – Modul chemické, biologické, radiologické a jaderné detekce a odběr vzorků
- 1x FRB – Modul pro povodňové záchranné práce s pomocí člunů[40]

[40] MECHANISMUS CIVILNÍ OCHRANY UNIE. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 26.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=615

2.3 Organizace Severoatlantické smlouvy

Činnost Severoatlantické aliance je v rámci svého systému obranného plánování zaměřená na zabezpečení a efektivní využití civilních zdrojů a ochranu obyvatelstva, tedy civilní nouzové plánování. NATO spustilo za účelem usnadnění spolupráce Euroatlantické koordinační středisko pro řešení mimořádných událostí EADRCC (The Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre). Jak už název napovídá, jedná se o středisko, jehož hlavním úkolem je koordinace požadavků a nabídek pomoci státům při katastrofách. Funguje v nepřetržitém režimu za stále pohotovosti pracovníků a zahrnuje všechny spojence NATO včetně partnerských zemí.[41]

Vyšší výbor pro civilní nouzové plánování SCEPC (Senior Civil Emergency Planning Committee) podléhá přímo Severoatlantické radě. Úlohou SCEPC je zajišťování všeobecné koordinace v rámci civilního nouzového plánování. Přímo koordinuje 8 plánovacích výborů sdružujících zástupce národních institucí. Za ČR má tento výbor v gesci MV GŘ HZS ČR.[42]

---

[41] Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre. *NATO: North atlantic treaty organization* [online]. [cit. 25.1.2022]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

[42] DITTRICH, Daniel. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ V NATO A JEHO NÁRODNÍ ÚROVEŇ. *112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva* [online]. 2010, roč. 9, č. 6. [cit. 27.1.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-ix-cislo-6-2010.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D

3. USAR odřad

Urban Search and Rescue, zkráceně USAR, označuje vyhledání a záchranu osob ze zřícených budov v obydlených oblastech. Podle metodiky INSARAG zahrnuje jejich činnost nalezení, vyproštění a základní zdravotnickou stabilizaci osob ze statisticky narušených objektů. USAR týmy jsou rozděleny na tři stupně – lehké, střední a těžké. Cílem jejich operací je zachránit co největší počet živých osob v co nejkratším časovém úseku a současně minimalizovat riziko pro zasahující záchranáře.[43]

V České republice se ustálilo slovní spojení „USAR odřad". USAR odřad tvoří hasiči nejméně dvou jednotek PO, nebo jedné jednotky PO a osob z dalších složek IZS, nebo osoby poskytující osobní, či věcnou pomoc. Jednotkou se rozumí technika a věcné prostředky a velitelem jednotky stanovený počet příslušníků HZS ČR vyslaný k zásahu.[44] V ČR jsou tyto odřady složeny z řad příslušníků HZS ČR, kynologů a lékařů.

Odřad USAR je logisticky soběstačná jednotka. V rámci své vyhledávací a záchranné činnosti disponuje nezbytným vybavením. Dále je významná tím, že je složená z odborně způsobilých osob – specialistů s potřebným výcvikem a znalostmi, která je schopna v krátkém časovém úseku zahájit přesun do místa MU, včetně potřebného materiálního a technického zabezpečení k provádění vyhledávacích a záchranných prací po určitý počet dní nezávisle[45] (myšleno bez doplňování zásob) na místních zdrojích.

„Základním posláním Hasičského záchranného sboru ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytnou účinnou pomoc při mimořádných událostech, ať již se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie, či teroristické útoky."[46]

---

[43] *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/soubor/usar-zakladni-fakta-pdf.aspx

[44] Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 7. března 2016, *kterým se stanoví zásady pro vytváření jednotek HZS ČR při poskytování pomoci v rámci České republiky a při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací* v posledním znění

[45] *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: http://www.hzscr.cz/soubor/usar-zakladni-fakta-pdf.aspx

[46] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014, s. 26. ISBN 978-802-4624-778.

3.1 Historie USAR odřadu v ČR

První zkušenosti českých záchranářů nabyté při záchranné akci v zahraničí, pochází z Arménie, kterou v prosinci roku 1988 postihlo zemětřesení o síle 7. stupně Richterovy stupnice. Do místa postižené země byla vyslána 78členná jednotka českých hasičů. Tehdejší forma humanitární pomoci byla totiž do té doby poskytována výhradně finančně nebo materiálně.

Historie odřadu jako takého započala v ČR rokem 1999, kdy byla již na základě předchozích humanitárních akcí dána jasná koncepce pro vyhledávání a záchranu osob ze zřícených budov. V tomto roce byla totiž zemětřesením postižena oblast Turecka a Tchaj-wanu, kam celý svět soustřeďoval všechny dostupné záchranářské kapacity.

Zkušenosti získané v uvedených operacích poukázaly na řadu systémových nedostatků. Tehdy bylo zřejmé, že nebyla jasně vymezená pravidla pro vyslání záchranné jednotky na MZO, absence metodických pokynů, odborné připravenosti, či speciální technické vybavení. Průlom ve vývoji nastal v roce 2000, kdy ke zlepšení tehdejšího stavu výrazně přispělo přijetí souboru tzv. „krizových zákonů“, včetně zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, který se stal základním právním předpisem upravujícím zapojení ČR do MZO poskytování humanitární pomoci do zahraničí. Dalším významným krokem pak bylo napojení USAR týmu ČR na sekretariát INSARAG-FCSS v roce 1999 jako oficiálního týmu MV-generálního ředitelství HZS ČR. Na zákon o IZS navázalo schválení celé řady dalších, souvisejících právních předpisů, dokumentů a opatření, které umožnily rozvoj v této oblasti. Následující unesení vlády č. 458 z roku 2001 se věnovalo zapojení ČR do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci, na které navazují další dokumenty schválené Vládou ČR a Bezpečnostní radou ČR.[47]

Díky široké materiální a personální základně se síly a prostředky HZS hlavního města Prahy využívají již od roku 1999 pro účely sestavení speciální jednotky určené k vyhledávání a záchraně osob. Značný význam v tomto ohledu měla také dostatečná letecká základna Armády ČR, díky které bylo možné vyčlenit

[47] HISTORIE VZNIKU ODŘADU USAR. *USAR Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90

prostředky pro transport záchranářské a humanitární pomoci. Přelom tisíciletí byl začátkem dlouhotrvajícího procesu vybavování USAR týmu, který zahrnoval budování komplexního zázemí (od osobních ochranných prostředků, prostředky osobní potřeby, přes technické a logistické prostředky až po samotné financování).

O názvu USAR bylo rozhodnuto v rámci pravidelných jednání INSARAG v roce 2002, namísto původního označení týmu SAR (Search and Rescue). Příčinou změny názvu bylo jeho upřesnění, jelikož shodné označení bylo užíváno i pro odřady zdolávající následky leteckých katastrof, což by mohlo vést k jejich záměně.

Dalším významným posunem pro USAR bylo připojení kynologů se speciálně vycvičenými psy pro vyhledávání živých osob z napadených sutin, díky které byly vytvořeny podmínky pro vznik služební kynologie v HZS ČR. Kynologové jsou vybíráni ze skupin kynologů pro mezinárodní záchranné operace – jde o profesionální kynology HZS ČR, Policie ČR nebo o dobrovolníky z neziskových organizacích.[48]

USAR týmy vyhledají, vyprostí, zachrání a poskytnou nouzové lékařské ošetření obětem zaklíněných v sutinách zřícených budov či objektů. Ověření způsobilosti těchto odřadů se v rámci rekvalifikace provádí periodicky každých pět let. V současné době byla plánovaná rekvalifikace těžkého USAR odřadu v květnu roku 2020. Kvůli celosvětovému omezení výcviků i cvičení byla tato obhajoba z důvodu pandemické situace COVID-19 odložena.[49]

Současná úroveň připravenosti a organizovanosti USAR týmu ČR, včetně samotné přípravy a odborné způsobilosti členů je výsledkem progresivního vývoje a mezinárodní spolupráce řešené problematiky.

---

[48] HISTORIE VZNIKU ODŘADU USAR. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90

[49] USAR odřad České republiky. *Review pro obranný a bezpečnostní průmysl: Mediální platformou Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR* [online]. 2020 [cit. 15.1.2022], s. 19. ISSN 2336-3460.

3.2 Související předpisy ČR

Po právní stránce je zde pouze doplněna podkapitola 1.1 zabývající se právní úpravou humanitární pomoci v ČR o následující právní normy týkající se oblasti USAR.

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra č. 48 ze dne 31.10.2003, kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací.

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 13 ze dne 7. března 2016, kterým se stanoví zásady pro vytváření jednotek HZS CŘ při poskytování pomoci v rámci České republiky a při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací, v pozdějším znění pokynu GŘ HZS ČR č.21/2016.

3.3 Druhy USAR odřadů

INSARAG metodika popisuje, že existují tři druhy USAR týmů na národní úrovni. Týmy jsou rozděleny podle technické vybavenosti, kapacity prováděných úkolů, počtu členů a akceschopnosti včetně samotné doby nasazení v zemi zasažené mimořádnou událostí. USAR odřady jsou podle metodiky INSARAG klasifikovány na:

- Lehký tým USAR (LIGHT USAR)
- Střední tým USAR (MEDIUM USAR)
- Těžký tým USAR (HEAVY USAR)[50]

Lehký USAR odřad

Lehký USAR odřad představuje základní úroveň USAR, která by podle metodiky INSARAG měla splňovat tyto náležitosti:

- mít schopnost poskytnou pět základních funkcí USAR: management, vyhledávání, záchranu, lékařskou pomoc a logistiku. Týmy, které jsou zaměřeny na vyhledávání, lékařskou pomoc či týmy s obdobnou

[50] INSARAG GUIDELINES 2020: Volume I: Policy. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. 2020 [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2021/06/INSARAG20Guidelines20Vol20I.pdf

orientací, nejsou klasifikováni jako lehký USAR odřad za předpokladu, že nejsou vybavené na záchranu (resp. vyprošťování v sutinách),

- mít dostatečné zajištění po stránce personálního i technického vybavení pro nasazení v dotčené zemi po dobu pěti dní, kdy je tým schopen konat stanovené činnosti nepřetržitě na jednom pracovišti 12 hodin při plné soběstačnosti,
- zajistit lékařskou péči o členy svého týmu, včetně ošetření pátracích psů a obětí mimořádné události (pokud to vláda postižené země umožní).

Mezi úkoly, které by měl být lehký tým schopen provádět, patří vyhledávací a záchranné práce ze závalů, z dřevěných nebo lehkých kovových konstrukcí, nezpevněného zdiva a bambusu. Co se týká mezinárodního zásahu lehkého USAR týmu je optimální početní stav 17 členů. Do mezinárodních záchranných operací obvykle nejsou lehké USAR týmy nasazovány.[51]

Střední USAR odřad

Česká republika disponuje dvěma středními USAR odřady, které jsou složeny z příslušníků HZS hl. m. Prahy nebo HZS Moravskoslezského kraje. Početní stav týmu je standardně 36 osob, avšak s ohledem na charakter příslušné operace může být tento stav zvyšován, či snižován o různé odborníky.[52] Mezinárodní střední odřady USAR cestující do postižené země by měly být na místě události funkční do 32 hodin od oznámení katastrofy.[53]

Metodika INSARAG stanovuje tyto požadavky na středním USAR tým:

- možnost práce v jedné zemi/pracovišti,
- schopnost vyhledávacích psů/technického vyhledávání,
- dostatečné personální zabezpečení, aby byl schopen v místě nasazení vykonávat činnost 24hodinového provozu v jedné zemi (ne na jednom místě) po dobu 7 dní,

---

[51] INSARAG GUIDELINES 2020: VOLUME II: Preparedness and Response. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. 2020 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/INSARAG%20Guidelines%20Vol%20II%2C%20Man%20A.pdf

[52] ODŘAD USAR. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19

[53] USAR odřad České republiky. *Review pro obranný a bezpečnostní průmysl: Mediální platformou Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR* [online]. 2020 [cit. 15.1.2022], s. 18. ISSN 2336-3460.

- schopnost zajištění vlastní lékařské péče o členy týmu, včetně ošetření vyhledávacích psů, stejně tak oběti mimořádné události (pokud to vláda postižené země umožní).[54]

Obrázek 2 – struktura středního USAR odřadu

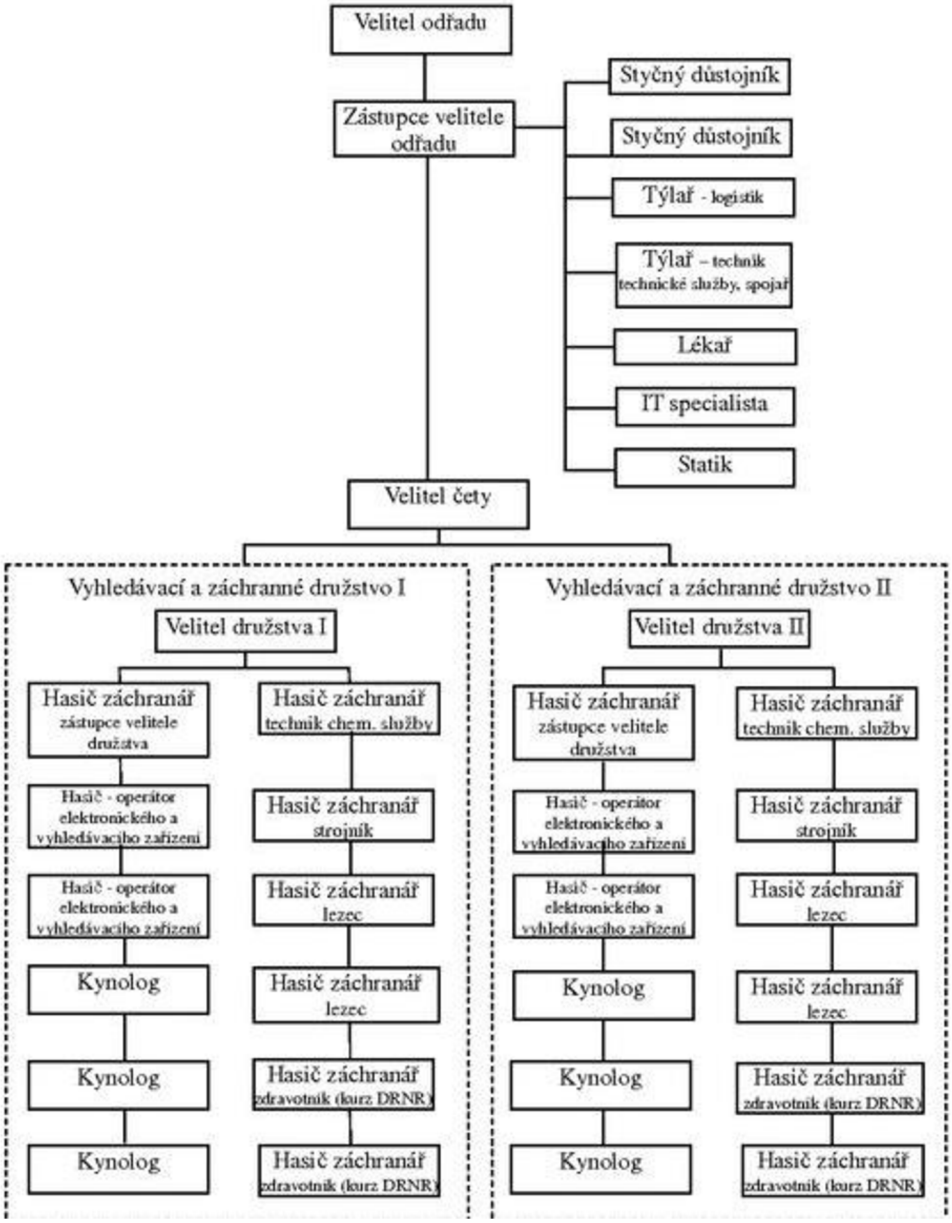

Zdroj – ODŘAD USAR. *USAR CZ: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19

[54] INSARAG Guidelines, Volume II: Preparedness and Response Manual A: Capacity Building. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. 2020 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/INSARAG%20Guidelines%20Vol%20II%2C%20Man%20A.pdf

Těžký USAR odřad

Česká republika disponuje pouze jedním USAR odřadem s klasifikací HEAVY neboli „těžký“ dle klasifikační stupnice IEC. Těžký USAR se skládá z vyčleněných sil a prostředků HZS hlavního města Prahy a HZS Moravskoslezského kraje.[55] Tento odřad je připraven čelit náročným technickým operacím v rámci pátracích a záchranných akcích v poškozených stavbách, kdy je nutné využít techniky, například za účelem řezání, rozbíjení nebo odstraňovaní oceli či železobetonových konstrukcí.

Základní schopnosti těžkého odřadu:

- doba nasazení v dotčené zemi je 10 dní, při které je tým personálně i materiálně vybavený a je schopen konat stanovené činnosti nepřetržitě po dobu 24 hodin na dvou pracovištích současně, avšak v plné soběstačnosti,
- zvládat jak technické vyhledávání, tak pomocí psů,
- technická způsobilost pro řezání konstrukční oceli obvykle používané pro stavbu a výztuž vícepodlažních zařízení,
- poskytnutí lékařského ošetření členům svého týmu, včetně psů a obětí mimořádných událostí (pokud to umožní vláda postižené země).[56]

[55] ODŘAD USAR. *USAR CZ: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19

[56] INSARAG Guidelines, Volume II: Preparedness and Response Manual A: Capacity Building. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. 2020 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/INSARAG%20Guidelines%20Vol%20II%2C%20Man%20A.pdf

Obrázek 3 - struktura těžkého USAR odřadu

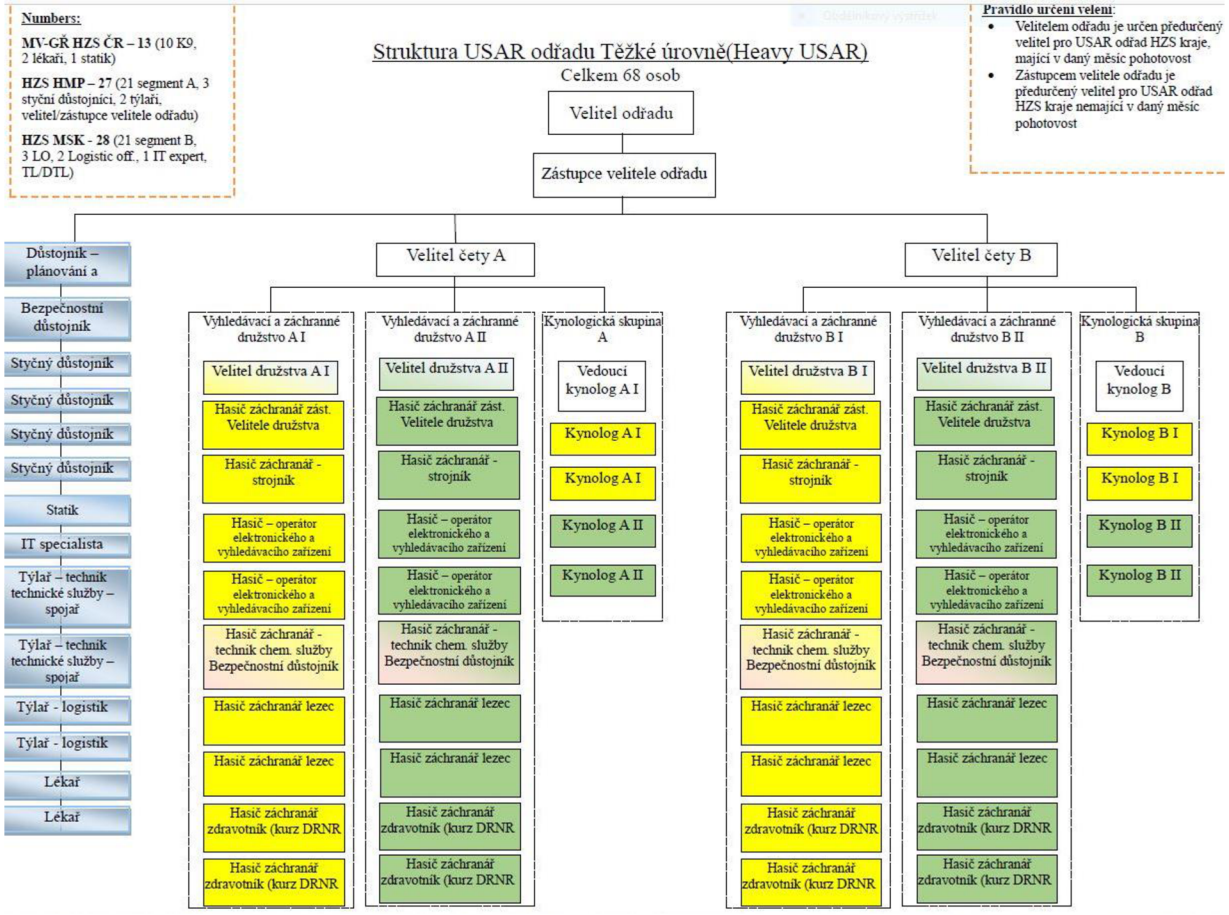

Zdroj – ODŘAD USAR. *USAR CZ: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 7.2. 2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19

3.4 Organizační struktura a složení USAR odřadu

S ohledem na značně obsáhlé úkoly, kterým se musí věnovat USAR tým je nezbytné, aby byla struktura přizpůsobena tak, aby mohl co nejefektivněji vykonávat dané činnosti v závislosti na druhu vysílaného USAR odřadu. Tým se musí podle metodiky INSARAG skládat z pěti klíčových složek – Management, Search, Rescue, Logistics and Medical. Složením a počtními stavy se tyto skupiny mohou v jednotlivých USAR týmech lišit, v závislosti na přístupu a pojetí konkrétního týmu.[57]

- Management – zahrnuje velitele týmu, zástupce velitele, styčného důstojníka velitele skupiny bezpečnostního technika a IT specialisty. Činnosti

[57] ODŘAD USAR. *USAR CZ: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 7.2. 2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19

managementu jsou značně rozsáhlé a zároveň i různorodé. Mezi úkoly managementu patří například získávání a vyhodnocení informací, spolupráce s OSOCC, řízení zásahu, zásobování pohonnými hmotami, poskytování nezbytných informací mediím.

- Logistika – některé úkoly v oblasti logistiky, vyžadující vyšší rozhodovací pravomoci jsou v kompetenci managementu (například umístění a rozdělení základny, zdroje pro doplňování zásob, režimová a bezpečnostní opatření). Skupinu pro týlové zabezpečení představují týloví technici, respektive logistik a spojař. Tato skupina obstarává činnosti spojené s mobilizací odřadu spočívající v samotné organizaci přípravy a nakládání materiálně-technického vybavení. Po příjezdu organizace budování základny, včetně jejího provozu, a její následné rušení ve fázi demobilizace.
- Vyhledávání – členové vyhledávací skupiny jsou technicky i personálně vybaveni k lokalizaci zasypaných osob. Skupinu tvoří hasiči specializovaní na obsluhu elektronických vyhledávacích zařízení (například štěrbinové kamery, echolokátory apod.) a atestovaní kynologové se psy. V případě potřeby dále zkoumají statiku narušených objektů a vyhodnocují rizika jejich možného zřícení.
- Záchrana – záchranná skupina je určena pro vyprošťovací práce zasypaných osob v sutinách. Skupina je tvořena lékařem a hasiči, kteří jsou vyškoleni pro práci za jakýchkoliv podmínek s úsilím zachránit co nejvíce postižených v co nejkratším časovém horizontu. Členové musí být schopni poskytnout přednemocniční neodkladnou péči s následným transportem do zdravotnického zařízení. Mezi další činnosti skupiny patří vyztužení konstrukcí narušené budovy, nasvícení místa zásahu, případně také záchrana zvířat nebo cenných předmětů.[58]
- Zdravotnická pomoc – je bezpochyby poslední nezbytnou složkou týmu, neboť mimo poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám postižených mimořádnou situací, zajišťuje zdravotnické ošetření i členům

[58] RICHARD, Franc, Radim KUCHAŘ a Stanislav KOSTKA. Struktura a úkoly odřadu HZS Moravskoslezského kraje. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí*. [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/data/articles/down_331.pdf.

samotného USAR odřadu a záchranným psům. Skupinu tvoří hasiči se zdravotnickou kvalifikací (paramedici) a lékaři. Ošetření a stabilizace zraněných osob po vyproštění i v jeho průběhu je především úkolem paramediků, spolupráce s lékaři je většinou na vyžádání. Skupina provádí zdravotnické ošetření, stabilizaci zraněných a jejich doprovod do místa předání, hodnocení nebezpečí nákazy, stanovení pravidel pro nakládání se zemřelými apod.[59]

V návaznosti na složení odřadu MV provozuje prostřednictvím GŘ HZS ČR databázi členů USAR týmu ČR, tj. specialistů z řad příslušníků HZS ČR a dalších odborníků, které lze zařadit do záchranné jednotky. Základní složení USAR odřadu tvoří příslušníci HZS ČR, kynologové, lékař a v případě potřeby statik. S ohledem na zajištění potřeb a požadavků postižené země je složení odřadu vysílaného do zahraničí zabezpečeno odpovídajícím způsobem, což umožňuje zařadit do odřadu i další odborníky např. specialisty ze Státního ústavu jaderné, chemické a biologické ochrany, ale i například příslušníky Policie ČR[60] (pro případy, kdy v zasažených oblastech hrozí občanské nepokoje nebo dochází k násilí). Dle standardů Světové zdravotnické organizace jsou doporučovány především vakcíny proti onemocněním: Tetanus, Hepatitida typu A a B, břišní tyfus, žlutá zimnice, cholera, meningitida a obrna.[61]

Členové týmu musí samozřejmě splňovat celou řadu kritérií v rámci odbornosti a dalších způsobilostí. Základním předpokladem pro splnění podmínek příslušníka USAR odřadu ČR je prokázání zdravotní, fyzické, ale i psychické způsobilosti. V rámci vyslání USAR odřadu k poskytování humanitární pomoci do zahraničí je nezbytným požadavkem držení platného cestovního dokladu,

---

[59] RICHARD, Franc, Radim KUCHAŘ a Stanislav KOSTKA. Struktura a úkoly odřadu HZS Moravskoslezského kraje. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí*. [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/data/articles/down_331.pdf

[60] VYSÍLÁNÍ ODŘADŮ MV-GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ HZS ČR DO ZAHRANIČÍ. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 5.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=261

[61] Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 7. března 2016, *kterým se stanoví zásady pro vytváření jednotek HZS ČR při poskytování pomoci v rámci České republiky a při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací* v posledním znění

absolvování povinných bezpečnostních školení, odborné přípravy a také nezbytná očkování.[62]

Příslušníci HZS – Základem USAR odřadu jsou příslušníci HZS ČR, kteří jsou vybíráni na základě schopností a zkušeností. Ve struktuře odřadu zaujímají tyto funkce:

- Velitel odřadu
- Velitel segmentu
- Styčný důstojník
- Týlový technik
- Velitel čety
- Velitel družstva
- Hasič záchranář

Příslušníci HZS ČR jsou do zahraničí vysíláni jako záchranný odřad v souladu s příslušnými výše uvedenými právními předpisy. Členové USAR odřadu cestují do zahraničí jako příslušníci HZS ČR. Zařazení do USAR týmu, respektive jejich předurčení k zařazení do jednotky USAR, deklaruje profesionální kvality i schopnosti každého jednotlivého příslušníka HZS ČR. Své odborné způsobilosti získávají a rovněž udržují díky pravidelným školením a výcvikům pro příslušníky USAR, který je součástí ročního plánu školení příslušného HZS kraje, ale také absolvováním specializačních a rozšiřovacích kurzů, mezi které můžeme zařadit:

- Řidičská oprávnění (pro nákladní vozidla, přívěsy, stavební stroje apod.)
- Obsluha různých agregátů a zařízení (elektronických vyhledávacích zařízení, vysokozdvižné plošiny, motorových řetězových a rozbrušovacích pil, svářeč apod.)
- Specializace (lezec, paramedik, letecký záchranář apod.)
- Kurzy v rámci INSARAG a Mechanismu civilní ochrany EU (kurzy jsou zaměřené na různé úrovně, a to především pro management, styčné důstojníky, mezinárodní koordinátory apod.).[63]

---

[62] ZAORALOVÁ, Nicole. Český USAR tým získal vysoké hodnocení. *Hasičský záchranný sbor* [online]. 2015 [cit. 5.2.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/cesky-usar-tym-ziskal-vysoke-hodnoceni.aspx

[63] *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 5.2.2022]. Dostupné z:

Kynologové – Jednou z nejdůležitějších složek USAR odřadu jsou kynologové se speciálně vycvičenými psy pro vyhledávání osob ze sutin. Psovod a pes s výcvikem v záchranářské kynologii tvoří nedílnou kynologickou dvojici, která je na sobě závislá, což znamená, že pes je využitelný a schopný spolupráce pouze se svým psovodem a naopak. K praktickému nasazení jsou zapojováni a využíváni kynologové, kteří splnili atestaci a jsou vedeni v databázi MV GŘ HZS ČR. S ohledem na svou specifikaci se dnes záchranářská kynologie řeší prioritně v rámci IZS za využití zdrojů ostatních složek IZS, které se záchranářskou kynologií aktivně zabývají, popřípadě může být využit statut osobní nebo věcné pomoci. O povolání a zařazení do odřadu USAR rozhodují zkušenosti a aktuální zdravotní stav. Kynolog musí mít potvrzenou zdravotní způsobilost, očkování a pes musí absolvovat před odjezdem veterinární prohlídku.[64]

Lékaři – dalšími členy odřadu jsou lékaři, které zajišťuje Úrazová nemocnice Brno, na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání v rámci IZS s MV GŘ HZS ČR. Na lékaře nejsou kladeny požadavky výkonu záchranářské specializace, ale jeho primárním úkolem je zajištění zdravotnického zabezpečení členů týmu. Poskytuje také podporu při stabilizaci vyprošťovaných osob do doby předání místním složkám a případně provádí základní ošetření psů, kteří si mohou způsobit zranění při pohybu po sutinách během kynologického průzkumu.[65]

3.5 Postup vyslání USAR do zahraničí

Vyslání sil a prostředků USAR odřadu do zahraničí je navázáno na předem stanovený postup, který je třeba v rámci každé operace dodržet. Po obdržení informace o vzniku závažné mimořádné události v zahraničí (získanou například prostřednictvím internetového systému GDACS – Global Disaster Alert and Coordination System) nebo při vyžádání pomoci ze zahraničí provádí na pokyn řídícího důstojníka OPIS MV-GŘ HZS ČR uvedení předurčených sil a prostředků

---

http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=400//www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=400

[64] Kynologie v IZS. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 5.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=221

[65] KELBL, M., et al. Cvičení a certifikace USAR odřadu ČR z pohledu lékaře: Úrazová nemocnice v Brně*: Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy, USAR Team* [online]. 2017 [cit. 5.2.2022]. Dostupné z: https://www.akutne.cz/res/publikace/23-kelbl.pdf

do pohotovosti. Řídící důstojník po upřesnění jmenného seznamu zajišťuje vydání rozkazu generální ředitele HZS ČR, kterým se povolají příslušníci HZS ČR k pracovní cestě k plnění mimořádných úkolů HZS ČR.[66] Současně se určí velitel odřadu, zařazení osob poskytující pomoc, stanoví se cíl a způsob přepravy, místo soustředění, doba odjezdu aj. Za účelem včasného a rychlého dopravení příslušníků na místo soustředění je možné využít doprovodu Policie ČR. Status „Jednotka MV-GŘ HZS ČR" obdrží tým na základě vydání rozkazu, který je příslušníkům sdělen ještě před samotným odjezdem. Konkrétně se jedná o Rozkaz generálního ředitele HZS ČR k povolání příslušníků HZS ČR na služební cestu k poskytnutí HP, který je vydaný v souladu s § 136 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve změní pozdějších předpisů a v souladu s § 7b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Mimo jiné velitel odřadu před odjezdem obdrží obnos hotovosti (zúčtovatelnou valutovou zálohu) v měně cizího státu, která je nezbytné pro zahraniční služební cestu (ve smyslu zákona o cestovních náhradách) a uzavřené pojištění.

Souběžně s aktivací probíhají další činnosti:

- Ministerstvo zahraničních věcí zajišťuje víza pro členy USAR odřadu, povolení k rychlému průjezdu nebo přeletu přes tranzitní země, získává informace o situaci v zemi a místě nasazení a komunikuje se zastupitelským úřadem postiženého státu.
- Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR spolupracuje s MZV, prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR komunikuje s koordinačními centy a informačními systémy mezinárodních organizacích (ERCC, CECIS, OCHA, Virtual OSOCC, GDACS, EADRCC apod.), zjišťuje situaci a informace o situaci v místě MU, požadavcích na pomoc, kontakty na kompetentní orgány postižené země, uskuteční jednání o nasazení

[66] STRYKA, Jakub. Urban Search and Rescue Team – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí: Humanitární pomoc Srbsku a Bosně a Hercegovině. *Ochrana & Bezpečnost* 5. 2015, s. 3. ISSN 1805-5656.

managementu odřadu, předává veliteli odřadu příslušné dokumenty apod.[67]

3.6 Fáze aktivity USAR odřadu

Metodika INSARAG určená mezinárodním USAR týmům zahrnuje následující fáze aktivit:

Příprava – prvotní fáze, kterou lze obecně v rámci krizového řízení a řešení MU považovat za jednu z nejdůležitějších, zahrnuje klidové období mezi katastrofami. Mezi základní činnosti vykonávané ve fázi přípravy můžeme zařadit především získávání teoretických znalostí, procvičování modelových situací, pravidelná školení nebo individuální přípravu jednotlivých členů.

Mobilizace – druhá fáze následuje bezprostředně po vniku katastrofy, při níž dochází k vyrozumění, aktivaci a vyslání USAR týmů do cílové destinace. Jedná se o fázi nejnáročnější s ohledem na logistiku týmu, kterou by nebylo možné zvládnou bez precizní přípravy a dodržení předem jasně definovaných postupů.

Operace – lze společně s fázi mobilizace z hlediska rychlosti a pohotovosti zasahujících týmu označit za nejdůležitější, jelikož ochrana životů, zdraví, majetku a životního prostředí (chráněných hodnot) závisí především na rychlosti a kvalitě zásahu, počínají příjezdem, registrací u OSOCC, hlášení LEMA, včetně terénního zásahu USAR týmu až po samotné ukončení

Demobilizace – finální fází terénních operací je demobilizace, při které USAR týmy po ukončení zásahu koordinují odjezd z postižené lokality a odhlašují se je z OSOCC.

Post-mise – k ukončení celého procesu je nezbytné předložení závěrečné zprávy, která má za cíl nejenom souhrnnou revizi, ale i zefektivnění dosavadní činnosti do budoucna.[68]

---

[67] Vysílání odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR do zahraničí. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=261

[68] INSARAG Guidelines Volume I: EXPLANATORY NOTE ON THE TECHNICAL REFERENCE LIBRARY AND INSARAG GUIDANCE NOTES. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: *https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2020/04/INSARAG_Guidelines_Vol_I_-_Annex_D_-_Explanatory_Note_on_TRL_and_Guidance_Notes.pdf*

3.7 Způsob přepravy USAR odřadu do zahraničí

Zásadním faktorem při výběru vhodného typu přepravy na místo zásahu (popřípadě při samotném rozhodování o uskutečnění zásahu) je vzdálenost cílové destinace a celková nákladnost transportu. S využitím českého USAR odřadu se uvažuje především pro území Evropy. S ohledem na velmi různorodá místa výskytu katastrof je jednou z nejpodstatnější a zároveň také nejkomplikovanějších fází samotný transport USAR odřadu na mezinárodní záchrannou operaci. Pro přepravu do místa MU v zahraničí je možné využít variantu letecké, pozemní dopravy nebo kombinaci obou způsobů.

Pozemní přeprava je realizována u vzdáleností do 1 000 km, při které předpokládaný časový horizont přesunu činí asi 17 hodin. U tohoto způsobu přepravy se využívá předurčená technika HZS kraje, především autobusy, mikrobusy, osobní vozidla, nákladní vozidla, případně další speciální technika. V průběhu přepravy se dopravní prostředky drží v konvoji a pro vzájemnou komunikaci používají radiové spojení. Za účelem zrychlení přesunu příslušníků je možné využít v tranzitních zemích policejní doprovod včetně práva přednosti v jízdě. Pro relativně kratší vzdálenosti je z hlediska časového i nákladového nejvýhodnější vyžít pozemní transport odřadu USAR. Umožňuje totiž přesun těžké techniky HZS krajů, a dalším benefitem je soběstačnost celého odřadu.

Letecká přeprava se zpravidla využívá k cestování do nejvzdálenějších lokalit, přičemž významnou roli z hlediska zajišťování prostředků letecké přepravy hraje Armáda ČR, Policie ČR, komerčních přepravců nebo prostřednictvím kontraktora Evropské komise. Český USAR odřad má aktuálně k letecké přepravě vyčleněny dva letouny Armády ČR o přepravní kapacitě 24 osob (včetně potřebného vybavení), jež zabezpečuje Generální štáb AČR.

Pakliže je využita letecká přeprava je USAR jednotka závislá na dopravních prostředích poskytnutých v místě MU, která by za účelem časové úspory měla být zajištěna před samotným přítelem USAR odřadu do postižené oblasti.[69]

---

[69] Vysílání odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR do zahraničí. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=261
PROCHÁZKOVÁ, Dana. Humanitární pomoc do zahraničí po živelních pohromách realizovaná pomocí USAR týmů. *The Science for Population Protection*. 2010, roč. 2, 97-111, s. 13-14. ISSN 1803-568X.

Kombinovaná přeprava je další možností přepravy týmu a vybavení. Při využití kombinované přepravy mohou být osoby dopraveny na místo zásahu pomocí prostředků letecké přepravy (např. letadel komerčních společností), což je výhodné především z hlediska rychlosti transportu, přičemž vybavení je následně přepraveno pozemní cestou. O tomto způsobu přepravy lze uvažovat za situace, kdy tým je nasazen v místě zásahu, které se nachází do vzdálenosti cca 2 500 km od lokace odřadu.[70] Výhodou kombinovaného způsobu přepravy jsou především nižší náklady a příznivější logistický proces.

Pakliže by pomoc do zahraničí měla být poskytována na vzdálenosti přesahující zmiňovaných 2 500 km, byla by nejspíše zvolena jiný forma pomoci (na distanci nezávislá), zejména pak pomoc finanční.

[70] Vysílání odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR do zahraničí. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=261
PROCHÁZKOVÁ, Dana. Humanitární pomoc do zahraničí po živelních pohromách realizovaná pomocí USAR týmů. *The Science for Population Protection*. 2010, roč. 2, 97-111, s. 13-14. ISSN 1803-568X.

PRAKTICKÁ ČÁST

4. Východiska praktické části

V této kapitole budou formulovány cíle praktické části diplomové práce a způsoby, jakými bude naplnění cílů dosaženo. Z metodologického hlediska je naplňování cílů podpořeno vytyčením tří hypotéz (výzkumných předpokladů), jejichž platnost bude ověřena zvolenými metodami.

4.1 Cíle

Primárním cílem praktické části práce je zhodnocení činností vyhledávacího a záchranného odřadu ČR v rámci jeho zapojení do mezinárodních záchranných operací pro řešení mimořádných událostí. Za účelem zodpovězení otázek, zda a jak efektivně se USAR odřad ČR zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnou pomoc a dále ke zhodnocení jeho akceschopnosti bylo mimo teoretických zdrojů také využito šetření pomocí dotazníků s kompetentními osobami na problematiku týkající se USAR odřadu.

Sekundárním cílem je na základě zhodnocení fungování činnosti USAR odřadu navrhnout doporučení ke zlepšení stávajícího stavu. Návrhy sloužící k optimalizaci současné situace jsou předestřeny na základě analýzy aktuálního stavu fungování českého vyhledávacího a záchranného odřadu do obydlených oblastí s doplněním o odpovědi získané dotazníkovým šetřením USAR členů a navazující SWOT analýzou s identifikovanými podněty

4.2 Hypotézy

Během zpracování práce došlo ke stanovení následujících hypotéz, jejichž platnost bude ověřena:

- Hypotéza 1: USAR odřad ČR se efektivně zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnout pomoc.
- Hypotéza 2: USAR odřad v ČR je plně akceschopný pro zásahy v zahraničí.
- Hypotéza 3: Pandemie SARS-CoV-2 neovlivnila činnost českého USAR odřadu.

4.3 Metody zpracování

Teoretická část diplomové práce je zpracována na základě metod analýzy, syntézy a komparace, díky kterým došlo k seskupení informací důležitých pro návaznost na praktickou část práce. V té je pak prostřednictvím metody dotazníkového šetření řešena především reálná stránka činnosti USAR odřadu s vyhodnocením odpovědí. Pro snazší pochopení problematiky týkající se zajišťování humanitární pomoci do zahraničí se zaměřením na činnost USAR týmu je mimo právních předpisů České republiky využita zejména odborná literatura ve formě knižních publikací, odborných dokumentů a článků uveřejněných v elektronické podobě včetně využití jednotlivých webových stránek. Forma analýzy, syntézy a komparace je v práci řešena způsobem od obecného ke konkrétnímu. Dále je v práci využita SWOT analýza, která představuje komplexní techniku pro vyhodnocení silných a slabých stránek analyzovaného subjektu, jeho příležitostí a hrozeb.

5. Výsledky dotazníkového šetření

Pro sběr dat byla vybrána metoda dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen s pomocí online webové aplikace google forms. Vedle této aplikace byla také možnost odpovídat na otázky do wordovského dokumentu, jež obsahoval shodné otázky se samotným dotazníkem. Dotazník byl zaslán na odbor operačního řízení MV-generální ředitelství HZS ČR, odkud byl postoupen USAR členům z HZS hl. m. Prahy a HZS Moravskoslezského kraje. Dále byly také využity prostředky e-mailové komunikace, skrze které byli osloveni další respondenti pro sběr širšího množství informací a příjem dotazníků od respondentů, kteří neupřednostnili jeho online formu.

Validita prezentovaných výsledků je garantována především díky skutečnosti, že byly osloveni pouze respondenti, kteří se přímo zabývají výkonem práce v USAR odřadech. Dotazník byl vyplněn celkem 13 respondenty z řad příslušníku HZS ČR, kteří jsou současně členy USAR týmu. Skladba otázek, která se v dotazníku objevila, byla pouze otevřeného typu. Cílem šetření bylo získat další poznatky pro sestavení SWOT analýzy přímo od členů USAR odřadu.

Dotazník se sestával z těchto otázek:

1. Představení respondenta – pozice v odřadu, doba působení v odřadu, pozice a profesní působení mimo odřad.
2. Jak hodnotíte teoretickou připravenost členů USAR odřadu pro zapojení se do mezinárodních akcí? Případně, jaké kroky by podle Vašeho názoru napomohly lepší přípravě členů USAR odřadu po stránce teoretické?
3. Máte osobní zkušenost s účastí při mezinárodních akcích? Pokud ano, jaké konkrétně?
4. Secvičují členové činnosti dohromady nebo spíše selektivně? V jakých intervalech a z jaké úrovně jsou cvičení organizována?
5. Disponuje dle Vašeho názoru USAR odřad potřebným vybavením, materiálem a technikou, která je třeba k bezproblémové činnosti odřadu v zahraničí? Jak se současná situace odlišuje oproti minulosti?
6. Jak hodnotíte logistické zabezpečení a přepravu členů na místo zásahu?
7. Domníváte se, že aktuální kapacita kvalifikovaného personálu je dostatečná pro bezproblémový výkon činnosti USAR odřadu?

8. Co si myslíte o stavu zapojení kynologů do činnosti USAR odřadu?
9. Jak hodnotíte kooperaci členů českého USAR odřadu se zahraničními týmy při mezinárodních akcích? Shledáváte překážky v rámci mezinárodní spolupráce?
10. Kde je dle Vašeho názoru prostor pro případné zlepšení činnosti USAR odřadu v mezinárodních operacích?
11. Ovlivnila činnost USAR odřadu celosvětová pandemie COVID-19?
12. Prostor pro Vaše náměty a připomínky

Otázka č. 1: Představení respondenta – pozice v odřadu, doba působení v odřadu, pozice a profesní působení mimo odřad.

Člen USAR odřadu A zastává funkci styčného důstojníka, v odřadu působí 9 let, přičemž u HZS pracuje 22 let aktuálně jako velitel stanice. Člen USAR odřadu B pracuje ve vyhledávací a vyprošťovací skupině 5 let. Mimo odřad působí jako velitel družstva. Člen USAR odřadu C je velitel odřadu a styčný důstojník. V odřadu je 16 rokem, mimo něj pracuje na pozici vedoucího oddělení. Člen USAR odřadu D je styčný důstojník a působí v odřadu 20 let. Profesně je styčným důstojníkem pro MZO GŘ a INSARAG trainer. Člen USAR odřadu E obstarává týlové zajištění. Je technik strojní služby a dobu působení v odřadu neuvedl. Člen USAR odřadu F je také „týlař" a velitel družstva. Respondent je v odřadu 8 let, profesně je velitelem čety. Člen USAR odřadu G je na pozici zácviku po dobu dvou let, profesně pak 15 let. Člen USAR odřadu H po dobu 12 let působí v odřadu jako styčný důstojník. Standardně vykonává činnosti velitele stanice. Člen USAR odřadu I pracuje v odřadu 7 let, a to na pozici statika. Je ředitelem územního odboru. Člen USAR odřadu J uvedl, že v odřadu po dobu dvou let zastává funkci týlaře, mimo odřad je strojníkem. Člen USAR odřadu K, jako styčný důstojník, neuvedl další informace. Člen USAR odřadu L se odřadu věnuje 13 let. Zastává funkci velitele družstva, lezce a působí i jako velitel družstva u HZS Praha. Člen USAR odřadu M jako velitel odřadu/zástupce velitele odřadu a styčný důstojník pracuje v odřadu 10 let. Je příslušníkem HZS hl. m. Prahy, jakožto velící důstojník směny.

Otázka č. 2: Jak hodnotíte teoretickou připravenost členů USAR odřadu pro zapojení se do mezinárodních akcí? Případně jaké kroky by podle Vašeho názoru napomohly lepší přípravě členů USAR odřadu po stránce teoretické?

Člen USAR odřadu A hodnotí situaci ohledně teoretické připravenosti jako vynikající, především vyzdvihuje školení, která podle něj probíhají na vysoké úrovni. Nicméně upozorňuje na nedostatky v jazykové připravenosti členů. Člen USAR odřadu B hodnotí připravenost jako dostačující. Vzhledem k pozicím jednotlivých členů odřadu ji hodnotí jako dostatečnou i člen USAR odřadu C. Zdůrazňuje však, že je nutná určitá úroveň znalosti anglického jazyka. Důležité je proto zajištění jazykových kurzů včetně motivace členů do studia. Shodná odpověď na tuto otázku je i od člena USAR odřadu D, který také hodnotí teoretickou připravenost jako dostatečnou. Dokonce taktéž uvádí, že jazyková úroveň by se měla zvýšit. Připravenost členů je podle člena USAR odřadu E dobrá. Člen USAR odřadu F dokonce uvedl, že jejich teoretická rovina přípravy je na vysoké úrovni. Člen USAR odřadu G opět hodnotí situaci velmi dobře, ovšem dodává, že by ocenil centralizované online úložiště pro shromažďování vybraných učebních zdrojů (např. cloud). Člen USAR odřadu H uvedl velmi vysokou úroveň, a to jak z pohledu orientace v problematice, tak z pohledu jednotlivých oblastí vyplývajících z pozice v USAR. Člen USAR odřadu I neumí na tuto otázku odpovědět, neboť se sebevzdělává. Jako dobrou ji hodnotí člen USAR odřadu J. Naopak odpověď člena USAR odřadu K se od ostatních odlišuje, jelikož uvedl, že teoretická příprava členů je nedostatečná. Z jeho pohledu by bylo třeba se zaměřit na větší systematičnost. Člen USAR odřadu L se přiklání k většině s pozitivním ohodnocení aktuálního stavu, ale ocenil by více informací v rovině statiky budov. Člen USAR odřadu M popisuje teoretickou přípravu, která je v přímé vazbě na pozici člena týmu ve dvou rovinách. První z nich je rovina národní, při které se odbornost členů získává v rámci výkonu povolání, kurzy, profesním vzděláváním apod. Druhou rovinou je mezinárodní úroveň ve smyslu kurzů a školení pořádaných Evropskou unií v rámci programu EU a jejího mechanismu civilní ochrany. Respondent také klade důraz na fakt, že připravenost členů je třeba vnímat jako dlouhodobý proces, který je usnadněn dobrovolností členů, která by měla jít ruku v ruce s ochotou ke zvyšování kvalifikace. Stejně jako

u většiny předchozích odpovědí se i zde vyskytuje poznámka týkající se mezer v jazykových dovednostech členů týmu.

Otázka č. 3: Máte osobní zkušenost s účastí při mezinárodních akcích? Pokud ano, jaké konkrétně?

Člen USAR odřadu A má praktické zkušenosti, ovšem mimo USAR odřad, například ze Slovenska, kde v roce 2014 zasahoval po energetickém kolapsu způsobeném klimatickými jevy a téhož roku v Bosně a Hercegovině při povodních. Člen USAR odřadu B nemá zatím žádné zkušenosti. Člen USAR odřadu C popisuje nejen mezinárodní cvičení USAR, ale i modulu pro záchranu osob z vodní hladiny za pomoci lodí. V roce 2014 byl jako velitel odřadu vysokokapacitního čerpání v Bosně a Hercegovině. MZO v podobě čtyř záchranných a čtyř humanitárních má za sebou příslušník USAR odřadu D. Naopak prozatím žádné zkušenosti neuvedl člen USAR odřadu E. Bohatou praxi má člen USAR odřadu F, který se osobně účastnil akce při zemětřesení v Nepálu, výbuchu v Bejrútu a několika mezinárodních cvičeních v Polsku, Rakousku, Estonsku, Itálii a Ukrajině. Člen USAR odřadu G se účastnil domácí akce při tornádu na Moravě. Člen USAR odřadu H u této otázky zmiňuje vyslání do místa zásahu, komunikaci a řešení v místě nasazení s místní autoritou. Člen USAR odřadu I se účastnil akce v Bejrútu v roce 2020. Praxe v mezinárodních akcích chybí členu USAR odřadu J. Člen USAR odřadu K uvádí, že má zkušenosti na pozici velitele odřadu. Členové USAR odřadu L a K se shodně účastnili nepálské akce v roce 2015 po zemětřesení a taktéž i libanonské akce v roce 2020.

Otázka č. 4: Secvičují členové činnosti dohromady nebo spíše selektivně? V jakých intervalech a z jaké úrovně jsou cvičení organizována?

Člen USAR odřadu A uvedl, že kvůli celosvětovému postižení koronavirem je situace složitá, nicméně stejně jako následující respondent USAR odřadu B konstatuje, že secvičují převážně dohromady. Člen USAR odřadu C vysvětluje, že ke cvičení dochází spíše selektivně, a to ve vztahu k jednotlivým činnostem. A sice, že management zvlášť, a výkonná a záchranářská část odděleně. Společně pak dle jeho slov v rámci mezinárodních cvičení. Člen USAR odřadu D popisuje, že výcvik probíhá na stanicích, dále po směnách a následně v celém

týmu. Podle člena USAR odřadu E se uskutečňují třikrát za rok hromadná cvičení. Člen USAR odřadu F odpověděl totožně jako respondent D. Člen USAR odřadu G poznamenal, že dle plánu odborné přípravy kolektivně a jednou až dvakrát do roka v rámci celého odřadu. Dle člena USAR odřadu H se ve většině případech odehrávají ve velkých skupinách dvacetkrát ročně. Respondent I mohl na otázku odpovědět částečně, a to tak, že se účastní cvičení jednou za rok. Z odpovědi člena USAR odřadu J jsou zjevné oba typy, a sice kolektivní i selektivní. Člen USAR odřadu K pak uvedl, že v rámci pravidelné odborné přípravy selektivně. Člen USAR odřadu L stejně jako většina respondentů popisuje oba typy. Dále dodává, že jsou organizována na několika úrovních a to z: generálního ředitelství, krajské, směnové a staniční. Poslední respondent, člen USAR odřadu M uvádí, že primárně se jedná o vycvičenost týmu jako celku. Jeho odpověď obsahuje shodné informace, jako v předchozím případě. Respektive, že příprava zahrnující školení a výcviky je v základní rovině organizována periodicky každý měsíc v řádu několika hodin (2-3) a sestává se jak teoretické, tak praktické části. HZS kraje organizuje 1-2 výcviky či školení, kterých se odřad účastní ve více denních (zpravidla 3) intervalech. Další přípravu organizuje GŘ HZS ČR. To vysílá odřad na mezinárodní cvičení v zahraničí a mezikrajské cvičení. Vzdělávací akce se snaží opakovat v intervalu 1x ročně.

Otázka č. 5: Disponuje dle Vašeho názoru USAR odřad potřebným vybavením, materiálem a technikou, která je třeba k bezproblémové činnosti odřadu v zahraničí? Jak se současná situace odlišuje oproti minulosti?

Názor člena USAR odřadu A je takový, že již v minulosti byla vybavenost odřadu skvělá. Člen USAR odřadu B ji hodnotí v současné době jako dostačující, současně přiznává, že není schopen situace plnohodnotně posoudit, neboť během pěti let došlo k modernizaci a částečně se také dle jeho slov „vytřídilo to nezbytné pro nasazení USARu“. Další člen USAR odřadu C vysvětluje, že dochází k neustálému procesu dovybavení technických prostředků pro stabilizaci konstrukcí či průniků přes různé materiály až po nové IT prostředky, nutné pro činnosti odřadu. Také člen USAR odřadu D hodnotí vybavenost kladně, především IT techniku. Člen USAR odřadu E uvádí, že vybavení se v komparaci s minulostí zlepšilo, stejně jako člen USAR odřadu F. Ten však ještě dodává,

že je stále co zlepšovat. Člen USAR odřadu G tvrdí, že odřad disponuje potřebným vybavením, druhou část otázky nemůže zodpovědět. Člen USAR odřadu H uvedl, že stejně jako vše se vyvíjí, tak i ve vybavení v USAR odřadu se snaží reagovat na změny. Neustále se proto doplňují nebo mění technické prostředky (např. inklinometr, stojky, nebo samotné techniky zajištění prostoru či objektu. Srovnání současnosti a minulosti je podle něho jako „nebe a dudy". Dostatečnost potvrzuje i příslušník USAR odřadu I. Člen USAR odřadu J má za to, že vybavenost se zlepšuje. S optimálním stavem vybavení souhlasí i člen USAR odřadu K. Příslušník USAR odřadu L v této otázce uvedl, že odřad v současnosti disponuje velmi kvalitním vybavením a je zde snaha přizpůsobovat se pokroku. Dle jeho názoru došlo k výraznému posunu, jelikož dříve bylo vybavení velmi prosté. Poslední člen USAR odřadu M si myslí, že situace je uspokojivá, ale vždy je prostor pro zlepšení. Poukazuje na fakt, že je třeba srovnávat cenu a užitek. Největší problém shledává v přepravě odřadu, při které je vždy nutné sledovat množství vybavení k schopnostem přepravy (zejména té letecké). Konstatuje, že vybavení odpovídá požadavkům a je srovnatelné s jinými státy.

Otázka č. 6: Jak hodnotíte logistické zabezpečení a přepravu členů na místo zásahu?

Člen USAR odřadu A odpovídá na tuto otázku velmi pozitivně, podle něho je postup detailně promyšlený, ozkoušený a vžitý do podvědomí. Člen USAR odřadu B s aktuální situací není spokojený, neboť přeprava na místo je podle něho nevyhovující. Především z hlediska letecké dopravy je značný problém současně přepravit členy USAR, vybavení a týlové zabezpečení kvůli omezené nosnosti a prostoru využívaných letadel. Člen USAR odřadu C odpověděl, že je dostačující. Na vysoké úrovni je v očích člena USAR odřadu D. Další člen USAR odřadu E ji ohodnotil dobře. Špatné hodnocení situace uvedl člen USAR odřadu F. Člen USAR odřadu G ze své pozice není schopen na tuto otázku odpovědět. Shodné odpovědi mají členové USAR odřadu H a I, kteří zastávají názor, že situace z hlediska letecké přepravy odřadu na místo je negativní. Pozemní cesta je podle prvního z nich vyhovující. Druhý pak dodává, že chybí dostatečně velký letoun (udává, že CASA je malá). Také člen USAR odřadu J si myslí, že chybí potřebná technika. Členové USAR odřadu K má logistické zabezpečení a přepravu

za dostačující. K většinovému názoru se přidává i člen USAR odřadu L, podle kterého by měla být lepší spolupráce a organizace s leteckou dopravou. Dodává, že logistika je členy velice spolehlivě organizována. Člen USAR odřadu M popsal, že „logistické zabezpečení je odpovídající a je v přímé souvislosti s předchozí otázkou. Probíhá cyklická obnova vybavení, která je někdy finančně více náročná v závislosti na tom, co se pořizuje". Letecký druh přepravy je dlouhodobý problém, kvůli absenci velkého dopravního letadla.

Otázka č. 7: Domníváte se, že aktuální kapacita kvalifikovaného personálu je dostatečná pro bezproblémový výkon činnosti USAR odřadu?

Člen USAR odřadu A odpověděl na tuto otázku „ano". Opačně odpověděl člen USAR odřadu B, který si myslí, že není dostatek kapacity kvalifikovaného personálu. Následující odpovědi od příslušníků USAR odřadu C až G byly identické, a sice, že „ano". Člen USAR odřadu H vysvětluje, že jde o vzájemnou provázanost ve vztahu „k možným kapacitám schopných lidí z jednotek PO, které je třeba udržovat vycvičené. Záchranář USAR odřadu musí ovládat enormní množství taktických postupů a technických prostředků" (jak přemístit břemeno, zajistit prostor apod.). Ostatní členové USAR odřadu I až L odpověděli na otázku „ano".

Otázka č. 8: Co si myslíte o stavu zapojení kynologů do činnosti USAR odřadu?

První respondent, tedy člen USAR odřadu A je pro zapojení kynologů do USAR odřadu. Člen USAR odřadu B uvádí, že má bezpochyby svůj význam. Člen USAR odřadu C odpověděl: „Vyhledávací činnost speciálně vycvičených psů je těžko nahraditelná pouhou technikou, vždy se používá kombinace obojího". Člen USAR odřadu D odkazuje na INSARAG, podle které je kynologie nezbytnou součástí činnosti týmu. Člen USAR odřadu E hodnotí zapojení kynologů do činnosti USAR na výbornou. Jako velký benefit jej vnímá příslušník USAR odřadu F. Člen USAR odřadu G ohodnotil zapojení na základě osobní zkušenosti z nasazení na Moravě a při cvičení v Ralsku jako velmi dobré. Podle člena USAR H je prioritou. Člen USAR odřadu I uvedl, že zapojení kynologů je přínosné. Další člen USAR odřadu J je bere jako nepostradatelnou součást týmu. Naopak člen

USAR odřadu K hodnotí zapojení kynologů do činnosti odřadu jako nedostatečné. Následující odpovědi od členů USAR odřadu L a M jsou velmi podobné. Podle prvního by se činnost odřadu neobešla bez kynologů, další uvádí, že jsou nezbytnou a vyžadovanou částí odřadu.

Otázka č. 9: Jak hodnotíte kooperaci členů českého USAR odřadu se zahraničními týmy při mezinárodních akcích? Shledáváte překážky v rámci mezinárodní spolupráce?

Člen USAR odřadu A neví o žádných překážkách. Člen USAR odřadu B na tuto otázku nebyl schopen odpovědět. Další respondent člen USAR odřadu C vysvětluje, že kooperace je neodmyslitelnou součástí veškerých akcí. Na kooperaci se zaměřují v rámci cvičení. V případě potřeby pak probíhá bezproblémově. Člen USAR odřadu D se domnívá, že kooperace probíhá na profesionální úrovni. Podle člena USAR odřadu E je na dobré úrovni. Člen USAR odřadu F neshledává žádné problémy. Člen USAR odřadu G ze své pozice není schopen na otázku objektivně odpovědět. Na výbornou ji ohodnotil člen USAR odřadu H, překážky v kooperaci podle něj nejsou. Na vysokou úroveň ji zařazuje člen USAR odřadu I. Člen USAR odřadu J problémy neshledává. Člen USAR odřadu K zastává názor, že kooperace je dostatečná. Člen USAR odřadu L odpověděl, že díky velice kvalitní připravenosti našich styčných důstojníků je spolupráce s ostatními týmy na vysoké úrovni. Člen USAR odřadu M vysvětluje, že členové odřadu odpovědní za koordinaci jsou trénováni v programu EU civil protection mechanism a jsou na dobré úrovni. K otázce ještě doplňuje, stejně tak jako ostatní příslušníci, že překážky neshledává.

Otázka č. 10: Kde je dle Vašeho názoru prostor pro případné zlepšení činnosti USAR odřadu v mezinárodních operacích?

U člena USAR odřadu A nejsou zatím žádné osobní zkušenosti ze zásahu USAR odřadu v zahraničí, a proto na otázku nemá možnost odpovědět. Člen USAR odřadu B neví, v čem by se činnost odřadu mohla zlepšit. Člen USAR odřadu C doporučil zvýšit úroveň jazykových znalostí v linii záchranářů. Z pohledu člena USAR odřadu D by bylo na místě zapojení do koordinační buňky USAR týmů. Podle člena USAR odřadu E jsou činnosti USAR odřadu v mezinárodních

operacích dostačující. Příslušník USAR odřadu F vidí prostor pro zlepšení v logistice. Člen USAR odřadu G dává doporučení k zajištění prostoru pro praktické výcviky. Stejně tak člen USAR odřadu H by uvítal více praktických zkušeností. Člen USAR odřadu I odkazuje na svoji předchozí odpověď u otázky č. 6, ve které popisuje problém ohledně nedostatečně velkého letounu, který by mohl odřad využívat pro transport do postižené země. Dopravy na místo zásahu se týká i doporučení člena USAR odřadu J. Člen USAR odřadu K na otázku neodpověděl. Získání více praktických zkušeností by uvítal i člen USAR odřadu L, který se domnívá, že absolvování většího počtu mezinárodních cvičení by napomohlo ke zlepšení celého týmu. Člen USAR odřadu M upozorňuje na neustálý prostor pro zlepšování. Připomíná, že členství v USAR odřadu znamená „mezioborovou" disciplínu. Dále popisuje situaci ohledně doplňování nových členů do týmu a s tím i související potřebu zaškolit tyto nové osoby do jednotlivých specializací. Mimo obměňování členů dochází také k průběžnému pořizování nového vybavení a technologií. Důležité je podle něho opakující se cvičení pro získání rutiny v návycích a pracovních postupech, přičemž neopomenutelnou součástí je i bezpečnost. Stejně jako někteří další respondenti vidí prostor pro zlepšení v přepravě na dlouhé vzdálenosti, zejména specifikuje problém v letecké dopravě. Podle něj je nedostatek vhodných výcvikových prostor.

Otázka č. 11: Ovlivnila činnost USAR odřadu celosvětová pandemie COVID-19?

Člen USAR odřadu uvádí, že celosvětová pandemie zapříčinila menší počet vzdělávacích aktivit v podobě školení a cvičení. O stejném důsledku pandemie vypověděl i člen USAR odřadu B. Člen USAR odřadu C odpověděl, že v prvé řadě omezila z důvodu restrikcí k cestování možnosti fyzické odborné přípravy členů USARu jak z hlediska školení a odborných kurzů, tak z hlediska mezinárodních cvičení a klasifikačních či reklasifikačních cvičení. Dále podmínky změnily i požadavek na povinné očkování členů odřadu o očkování proti COVID-19. Člen USAR odřadu D tvrdí, že situaci nedokáže posoudit. Členové USAR odřadu E, F a G souhlasně odpověděli, že činnost odřadu byla pandemií ovlivněna. Pro člena USAR odřadu H není známo, že by byl odřad pandemií ovlivněn. O odložených cvičeních se zmiňuje i člen USAR odřadu I. Člen USAR odřadu J potvrzuje,

že činnost odřadu byla pandemií ovlivněna, podle člena USAR odřadu K pak dokonce výrazně. Podle člena USAR odřadu L ovlivnění spočívalo v nemožnosti účastnit se cvičení a plánované rekvalifikace. Dodává však, že vysokou úroveň si členové udržují díky individuálnímu přístupu nebo ve skupinách. Člen USAR odřadu M uvádí konkrétní příklady zásahu pandemie, které spočívají v očkování, bezpečnostních opatřeních, pohybu a shromažďování a odložení mezinárodních aktivit, kurzů a cvičení.

6. Nasazení USAR odřadu

Kromě osvojení teoretických a praktických zkušeností získaných především díky cvičení, která jsou organizována z více úrovní od generálního ředitelství HZS ČR, krajské, směnové nebo úrovně staniční, mohou být navíc znalosti doplněny i o individuální přípravu jednotlivých členů USAR odřadu. A právě schopnost poskytnutí záchranářské humanitární pomoci byla již v minulosti několikrát v průběhu mimořádných událostí úspěšně ověřena.

6.1 Přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí

Česká republika se opakovaně zapojila do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí, v rámci kterých vyslala specializovaný USAR odřad MV-GŘ HZS ČR. Následující tabulka demonstruje přehled záchranářské mezinárodní pomoci, do které se ČR zapojila.

Tabulka 2 – přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí

Datum vyslání USAR	**Lokace**	**Mimořádná událost**
5. srpna 2020	Libanon	Výbuch ledku v přístavu
25. dubna 2015	Nepál	Zemětřesení (pouze logistická část týmu)
12. října 2005	Pákistán	Zemětřesení (pouze logistická část týmu)
26. prosince 2003	Írán	Zemětřesení
21. května 2003	Alžírsko	Zemětřesení
13. listopadu 1999	Turecko	Zemětřesení
21. září 1999	Taiwan	Zemětřesení
17. srpna 1999	Turecko	Zemětřesení
7. prosince 1988	Arménie	Zemětřesení

Zdroj – POSKYTOVÁNÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI DO ZAHRANIČÍ. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 14.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=220

6.2 Přehled zásahů USAR odřadu v ČR

Činnost USAR odřadu ale nesměřuje pouze na mezinárodní úroveň. Technika, lidé a především schopnosti, kterými tento specializovaný tým disponuje se využívají v případě potřeby i při mimořádných událostech na území ČR. V komparaci s nasazením odřadu při mezinárodních operacích jsou jejich výjezdy na národní úrovni odlišné především z hlediska vzdálenosti od místa zásahu do místa události. Tyto vzdálenosti totiž bývají obvykle kratší. Zpravidla jsou zásahy i méně časově náročnější, jelikož zásahy na území ČR bývají obvykle v rámci několika hodin. V případě mezinárodních operací se zásahy pohybují v rámci několika dnů či týdnů. V následující tabulce je uveden přehled některých zásahů USAR odřadu na území ČR.

Tabulka 3 – přehled zásahů USAR odřadu v ČR

Datum vyslání USAR	**Lokace**	**Mimořádná událost**
25. června 2021	Jižní Morava	Tornádo
5. prosince 2017	Bernartice	Zavalení osob a zvířat
22. června 2016	Ďáblice	Zřícení části rodinného domu
12. října 2016	Kročehlavy	Zřícení rodinného domu po výbuchu
4. září 2014	Vilémov u Havlíčkova Brodu	Zřícení rekonstruovaného mostu
5. února 2014	Martinov u Ostravy	Výbuch plynu a požár rodinného domu
15. září 2013	Šumbark u Havířova	Výbuch plynu a zřícení dvou bytů
29. dubna 2013	Praha 1	Výbuch plynu a částečné zřícení budov
17. únor 2013	Frenštát pod Radhoštěm	Výbuch plynu a požár bytového domu

Zdroj – *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 14.2.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=325
Zdroj – Český USAR tým získal vysoké hodnocení. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 14.2.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/cesky-usar-tym-ziskal-vysoke-hodnoceni.aspx

7. Srovnání USAR odřadu ČR s ostatními státy

V níže popsané podkapitole je uveden přehled informací zabývající se působením USAR týmů v jiných zemích. Analýza vybraných záchranných odřadů do obydlených oblastí je zaměřena na sousední země České republiky. ČR má sousední hranice s Německem na západě, Polskem na severu, Slovenskem na východě a Rakouskem na jihu.

7.1 Polsko

V Polsku patří USAR odřad pod Národní velitelství státního Hasičského záchranného sboru (KG PSP) Polska. Polský tým s názvem USAR POLAND byl založen v roce 1998. USAR tým úspěšně absolvoval dobrovolný klasifikační proces INSARAG. Z hlediska působení na mezinárodní scéně absolvovali v roce 2009 proces dobrovolné externí klasifikace IEC. V roce 2014 potom podstoupili externí rekvalifikaci IER, kterou se jim následně znovu podařilo obhájit po pěti letech, tedy v roce 2019. V Polsku mají dvě varianty USAR odřadu v podobě střední a těžké úrovně. Střední tým (MUSAR) je složený z 39 osob. Těžký tým (HUSAR) se sestává z 76 osob.[71]

Organizační struktura polského USAR odřadu odpovídá metodice INSARAG, neb obě varianty odřadu jsou složeny ze skupin pro velení, logistiku a operační nasazení. Personální obsazení je tvořeno ze zástupců NV-SPS a Speciálních skupin pro vyhledávání a záchranu. Vybavení českého a polského USAR odřadu jsou na srovnatelné úrovni.[72]

7.2 Slovensko

Z hlediska základního fungování Hasičského záchranného sboru Slovenské republiky (dále jen HaZZ) a HZS ČR je systém obdobný, což je dáno historickým kontextem. Do organizační struktury jsou do HaZZ zařazeny záchranné brigády. Ty plní některé úkoly HaZZ jako například poskytování

---

[71] INSARAG – USAR Directory. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://vosocc.unocha.org/USAR_Directory/USARTeam.asp

[72] *ZASADY ORGANIZACJI DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KRAJOWYM SYSTEMIE RATOWNICZO GAŚNICZYM* [online]. 2016 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.archiwum.psp-nowysacz.pl/edc_media/Page/Przepisy/TinyFiles/Zasady-organizacji-dzialan-poszukiwawczo-ratowniczych-w-krajowym-systemie-ratowniczo-gasniczym-2017.pdf?fbclid=IwAR156CJcQC7JKYpXn3ZJ-bdLrG4zMmIuLa5tpvyaJd1cGW-tB3XShDTT4S8

humanitární pomoci, likvidaci ohniska nákaz, zabezpečení lékařské péče pro příslušníky apod. Jsou nasazovány zpravidla při lokalizaci a likvidaci následků MU velkého rozsahu, které vyžadují dlouhodobé nasazení nebo nasazení speciálně vycvičených expertů, případně nasazení speciální zásahové techniky, kterou nedisponují ostatní stanice. Slovenská republika má určené Záchranné brigády Hasičského záchranného sboru v Malackách, v Žilině a v Humenném.[73] Slovenská republika disponuje USAR týmem střední varianty dislokovaném na Záchranné brigádě v Žilině, která momentálně nemá způsobilost provádět zásahy mimo národní úroveň dle metodiky INSARAG.[74]

7.3 Německo

V Německu jsou dvě záchranné organizace. První z nich je I.S.A.R., což znamená International Search and Rescue. Jedná se o neziskovou organizaci, jejímž úkolem je poskytovat mezinárodní pomoc po přírodních katastrofách, haváriích a humanitárních katastrofách. Organizace byla založena v roce 2003 a primárně se orientuje na vyhledání a záchranu osob, ale i lékařskou péči. Sestává se ze specialistů z různých humanitárních organizací včetně záchranných psů. V roce 2007 poprvé podstoupila proces externí klasifikace INSARAG, při kterém obhájila střední úroveň (MEDIUM USAR). Opakování certifikace se úspěšně uskutečnilo i letech 2012 a 2017. Světová zdravotnická organizace (WHO) v roce 2018 certifikovala lékařský tým I.S.A.R. jako Emergency Medical Team 1 pro mezinárodní mise. ISAR má aktuálně asi 170 dobrovolníků.[75]

Pod označením @fire – International Disaster Response Germany vystupuje německý USAR odřad, který byl ke konci roku 2021 klasifikován podle INSARAG jako USAR odřad lehké úrovně (LIGHT USAR). @fire je německá nevládní organizace, která je ohodnocena jako první světový tým LIGHT USAR

---

[73] Záchranný modul. *MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?Zmodul

[74] MUSAR – Pátracie a záchranárske činnosti stredného rozsahu v mestskom prostredí. *MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?projekt-MUSAR

[75] I.S.A.R. Germany – International Search-and-Rescue. *I.S.A.R: GERMANY INTERNATIONAL SEARCH AND RESCUE:* [online]. [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: https://isar-germany.de/das-sind-wir/kurzportrait/

pod záštitou OSN. Skupina se skládá z 20 členů, kteří jsou vyškoleni k hašení lesních požárů a vyhledávání a záchraně zasypaných obětí po zemětřesení.[76]

Další záchrannou organizací na německém území je Spolková agentura pro technickou pomoc, celým názvem Technisches Hilfswerk SEEBA: Rapid Deployment Urban Search & Rescue, vystupující pod označením THW – Germany. THW je vládní nezisková organizace patřící pod německé federální ministerstvo vnitra. Zaměřuje se na technickou a logistickou podporu tamních hasičů či dalších záchranných složek. Byla založena v roce 1986.[77] V roce 2007 úspěšně podstoupila INSARAG klasifikaci, ve které byly certifikovány na těžkou úroveň (HEAVY USAR).[78] Po pěti letech znovu obhájili patřičnou úroveň, což zopakovali opět v roce 2017. Mezi zajímavosti z hlediska fungování organizace THW lze považovat možnost zapojení dětí školního věku počínaje dosažením 6 let věku dítěte. Díky pořádání speciálních výcviků, respektive základního školení USAR pro mládež, je tato problematika přiblížena i osobám mladší věkové kategorie. S ohledem na mezinárodní spolupráci se cvičení účastní i mládež ve věku od 14 do 18 let z jiných zemí, jako je například Rumunsko, Rusko, Turecko a jiné.[79]

7.4 Rakousko

Rakousko má také svojí speciálně vycvičenou jednotku. Austrian Forces Disaster Relief Unit, zkráceně AFDRU je jednotka pro vyhledávací a záchranné práce v obydlených oblastech rakouských ozbrojených sil. Byla založena v roce 1990. AFDRU se zřizuje pouze v případě potřeby z dobrovolníků z řad aktivních vojáků a milice. Pokud to situace vyžaduje, je doplněna o psovody s vyhledávacími a záchranářskými psy civilních organizací.[80] AFDRU je složena z více něž 197 osob. V roce 2012 poprvé absolvoval rakouský USAR kvalifikační

---

[76] SUCHEN & RETTEN. *@fire – Internationaler Katastrophenschutz Deutschland* [online]. [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: https://www.at-fire.de/

[77] THW. *Bundesanstalt Technisches Hilfswerk* [online]. [cit. 9.2.2022]. Dostupné z: https://www.thw.de/EN/THW/thw_node.html

[78] INSARAG – USAR Directory. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 9.2.2022]. Dostupné z: https://vosocc.unocha.org/usar_directory/USARTeam.asp

[79] USAR'15 – Junge Retter aus 10 Nationen trainieren gemeinsam. *THW-Jugend: spielend helfen lernen* [online]. 2015 [cit. 9.2.2022]. Dostupné z: https://thw-jugend.de/aktuelles/usar15-junge-retter-aus-10-nationen-trainieren-gemeinsam/

[80] IEC der AFDRU. *SARUV AUSTRIA* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://www.saruv.at/home/news/169-iec-der-afdru

proces INSARAG, kterým se úspěšně zařadil na těžkou úroveň (HEAVY USAR). Jeho rekvalifikace proběhla v roce 2017.

Další skupinou poskytující pomoc při katastrofách je Samaritan Austria Rapid Response Team, zkráceně SA-RRT. Jedná se o menší skupinu s 16 dobrovolníky z celého Rakouska. SA-RRT je aktivní součástí mechanismu civilní ochrany EU a díky oblastem působení, mezi které patří mimo vyhledávací a záchranné práce i úprava pitné vody, zdravotnická pomoc při katastrofách a vyhodnocování po katastrofách, humanitárních krizí a humanitární pomoci, působí také ve Světové zdravotnické organizaci v EMT a INSARAG.[81] Byť se skupina aktivně zapojuje do pole mezinárodního působení a současně tím reaguje a udržuje rostoucí požadavky na mezinárodní pomoci při katastrofách v současné době nedisponuje INSARAG klasifikací, kterou by deklaroval některou ze tří úrovní kapacit USAR odřadů.[82] Avšak je registrována u komise EU jako modul MUSAR.[83]

Rakouský Search and Rescue Unit Vorarlberg vystupující pod zkratkou SARUV Austria je vorarlberská pátrací a záchranná jednotka. Tým se skládá ze tří nezávislých organizací, které se zavázaly ke spolupráci v SARUV. Jsou jimi Hasičský záchranný sbor Rankweil, tým psovodů z Vorarlberské horské služby s jejich pátracími psy a lékaři Červeného kříže.[84] SARUV poprvé absolvovala zdařilou klasifikaci INSARAG v roce 2011 na střední úroveň (MEDIUM USAR), díky které se stala první pátrací a záchrannou jednotkou v Rakousku. O pět let později opět obhájila stejnou úroveň při rekvalifikaci.[85]

---

[81] *Wer sind Wir?* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://www.samariterbund.net/katastrophenhilfe/bereiche/international/wer-sind-wir/

[82] INSARAG – USAR Directory. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://vosocc.unocha.org/usar_directory/USARTeam.asp

[83] *Urban Search and Rescue (USAR)* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://www.samariterbund.net/katastrophenhilfe/bereiche/international/so-helfen-wir/usar/

[84] Über uns. *SARUV AUSTRIA* [online]. [cit. 11.2.2022]. Dostupné z: https://www.saruv.at/ueber-uns

[85] IEC. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 11.2.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/iec/iec/

8. Využití metody SWOT analýzy k posouzení činnosti odřadu

Pro dosažení cíle práce a k potvrzení, či vyvrácení stanovených hypotéz byla mimo výše provedených úkonů vypracována SWOT analýza, jejíž předmětem je činnost USAR odřadu, respektive jeho fungování tak, aby byly odhaleny různé úhly podhledu ve smyslu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Jednotlivé faktory byly identifikovány na základě informací, které jsou předmětem této práce získané jak studiem daného tématu, tak prostřednictvím dotazníkového šetření od samotných členů USAR odřadu HZS hl. m. Prahy i HZS MSK, a tedy jejich praktických zkušeností osvojených v rámci mezinárodního působení při cvičeních, tak i zásazích buď v zahraničí, nebo na domácí půdě.

8.1 Silné stránky

Silné stránky (angl. Strengths) reprezentují interní vlastnosti ovlivňující dosažení zvoleného cíle pozitivním směrem.[86]

S1: **Existence metodiky INSARAG** je zásadním faktorem, jelikož byla vytvořena na základě implementovaných zkušeností jednotlivých týmů. Poskytuje návod k zajišťování připravenosti, spolupráce a koordinace zúčastněných subjektů na národní i mezinárodní úrovni. To by mělo vést k efektivnější spolupráci aktérů zúčastněných při zásahu v postižené zemi.

S2: **Kvalifikovaný personál**, ze kterého je odřad sestaven, se řadí mezi velmi zkušené příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR, přičemž každý z nich se orientuje na specifickou oblast. Dotazníkové šetření potvrzuje, že řada z nich je v odřadu více než 10 let. Členové odřadu se pravidelně účastní cvičení na národní či mezinárodní úrovni.

S3: **Mezinárodní postavení** si český USAR vybudoval už v roce 2010 především díky úspěšné certifikaci, při které si v rámci mezinárodní externí klasifikace obhájil HEAVY úroveň, kterou deklaroval, a splnil velmi náročné a striktní podmínky.

[86] SWOT analýza – jak zhodnotit své silné a slabé stránky. *100+1 MANAŽERSKÝCH DOVEDNOSTÍ* [online]. [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: https://www.managerprofi.cz/33/swot-analyza-jak-zhodnotit-sve-silne-a-slabe-stranky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhYiKWCSNpX0EsrakJJX2TQ/

V té době se tak zařadil mezi 15 elitních týmů na světě. HEAVY úroveň se českému týmu podařilo obhájit při následné rekvalifikaci týmu.

S4: **Praktické zkušenosti z cvičení,** kterých se odřad pravidelně účastní na mezinárodní i národní úrovni, poskytují množství teoretických a praktických zkušeností aplikovatelných v rámci reálných zásahů. Další výhodou účastenství je možné posílení mezilidských vztahů.

8.2 Slabé stránky

Slabé stránky (angl. Weaknesses) reprezentují interní vlastnosti ovlivňující dosažení zvoleného cíle negativním směrem.[87]

W1: **Omezená schopnost přepravy,** a tedy absence vhodných přepravních kapacit pro leteckou přepravu USAR odřadu je v současně době značně limitující. Odřad se musí spoléhat na poskytnutí letounů ze strany Armády České republiky, nebo tento způsob dopravy suplovat jinými dostupnými prostředky pro osobní leteckou přepravu.

W2: **Zkušenosti v reálném nasazení** jsou důležité v oblasti reálné zpětné vazby při hodnocení teoreticky nadefinovaných postupů. Zjištění případných nedostatků umožňuje jejich následné korekce. Popisovaný faktor je přímo závislý na vzniku mimořádné události a následném rozhodnutí o vyslání na místo takové události, což není USAR odřadem ovlivnitelné. Většina respondentů potvrzuje zkušenosti minimálně ze cvičení, avšak skutečné podmínky, kterým musí členové odřadu čelit, není reálné nasimulovat.

W3: **Jazykové dovednosti** by doporučovala prohloubit minimálně polovina dotazovaných respondentů v rámci dotazníkového šetření. Právě jazyková vybavenost členů odřadu je nezbytná nejenom kvůli komunikaci s obyvatelstvem postiženým katastrofou, dotčenými úřady, ale i pro koordinaci se zahraničními USAR týmy v místě zásahu.

W4: **Nedostatečné zapojení kynologů** s ohledem na to, že nejsou přímou „součástí týmu“. Příslušník USAR odřadu upozorňuje na fakt, že kynologové

[87] SWOT analýza – jak zhodnotit své silné a slabé stránky. *100+1 MANAŽERSKÝCH DOVEDNOSTÍ* [online]. [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: https://www.managerprofi.cz/33/swot-analyza-jak-zhodnotit-sve-silne-a-slabe-stranky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhYiKWCSNpX0EsrakJJX2TQ/

nejsou dostatečně zapojeni do činnosti odřadu. V takovém případě nefunguje tým jako kompaktní celek, byť vztahy mohou být na profesionální úrovni.

8.3 Příležitosti

Příležitosti (angl. Opportunities) reprezentují externí podmínky, pomáhají dosáhnout zvoleného cíle. Zejména skutečnosti vedoucí prospěchu za předpokladu včasné identifikace a správného využití.[88]

O1: **Nové možnosti letecké přepravy** s vhodnou kapacitou a dostupností pro přepravu klíčových aspektů, jak po stránce personální, tak i technické.

O2: **Mezinárodní spolupráce** a její prohlubování se sousedními státy by mohlo vést k benefitům ve smyslu vzájemné výměny informací, zkušeností či postupů například při společných cvičeních USAR týmů. Spolupráci by bylo příhodné navázat i v rovině dopravy s ohledem na nedostatečnou kapacitu letecké přepravy v ČR.

O3: **Modernizace techniky** a rozšiřování technických prostředků USAR v závislosti na globálním technologickém pokroku.

O4: **Výměnné stáže** zaměřené na prohloubení dovedností v cizích jazycích určené pro členy USAR odřadu, ale i poznání zavedených postupů v příslušných organizacích odpovídající zařazení USAR odřadu v České republice.

8.4 Hrozby

Hrozby (angl. Threats) reprezentují externí podmínky ztěžujících dosažení cíle, které s určitou pravděpodobností mohou působit negativně.[89]

T1: **Změna metodiky INSARAG** by mohla ohrozit stávající kvalifikaci tuzemského USAR odřadu. K této situaci by mohlo dojít za předpokladu, že by implementovala vyšší požadavky například v oblasti schopnosti přepravy odřadu na místo mimořádné události.

T2: **Nedostatek kvalifikovaného personálu** by mohl negativním způsobem ohrozit USAR odřadu existenčně. Další rovinou negativního dopadu by mohlo být

---

[88] SWOT analýza – jak zhodnotit své silné a slabé stránky. *100+1 MANAŽERSKÝCH DOVEDNOSTÍ* [online]. [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: https://www.managerprofi.cz/33/swot-analyza-jak-zhodnotit-sve-silne-a-slabe-stranky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhYiKWCSNpX0EsrakJJX2TQ/

[89] Tamtéž

výrazné snížení kvality, které současně USAR odřad dosahuje. S ohledem na menší četnost zahraničních zásahů by členové mohli pociťovat, že jejich potenciál není plně využit.

T3: **Nestabilní politická situace**, případně diplomatické či jiné konflikty, které by mohly ohrozit dobré vztahy s jinými zeměmi.

T4: **Nedostatek finančních prostředků** způsobený částečným nebo úplným omezením alokované částky ze státního rozpočtu by zapříčinilo nedostatečné finanční krytí pro účely mezinárodních záchranných operacích.

Faktory identifikované v předešlých podkapitolách jsou podkladem pro sestavení grafického znázornění jednotlivých kvadrantů matice SWOT analýzy. Horní segment matice představuje interní podmínky, což zahrnuje silné a slabé stránky analyzovaného předmětu. Spodní část matice naopak znázorňuje externí vlivy, které se dále dělí na příležitosti a hrozby.

Tabulka 4 – SWOT analýza

		Silné stránky		**Slabé stránky**
INTERNÍ	1	Existence metodiky INSARAG	1	Schopnost přepravy
	2	Kvalifikovaný personál	2	Zkušenosti z reálného nasazení
	3	Mezinárodní postavení	3	Jazykové dovednosti
	4	Praktické zkušenosti z cvičení	4	Zapojení kynologů
		Příležitosti		**Hrozby**
EXTERNÍ	1	Letecká přeprava	1	Změna metodiky INSARAG
	2	Mezinárodní spolupráce	2	Nedostatek kvalifikovaného personálu
	3	Modernizace techniky	3	Nestabilní politická situace
	4	Výměnné stáže	4	Nedostatek finančních prostředků

Aby došlo k vyjádření vypovídající hodnoty jednotlivých faktorů pro účely kvantifikace výsledků SWOT analýzy, je třeba k jednotlivým faktorům přidělit hodnoty váhy a hodnocení, které slouží k definování jejich důležitosti.

Čísla uvedená v poli „Hodnocení“ slouží ke klasifikaci aktuálního stavu jednotlivých faktorů v intervalu od 1 (nejhorší stav) do 5 (nejlepší stav). Pole „Váha“ obsahuje hodnoty důležitosti jednotlivých faktorů, přičemž součet hodnot těchto polí v rámci v každého kvadrantu se musí vždy rovnat 1.

Tabulka 5 – SWOT analýza

	Silné stránky		
		Hodnocení	**Váha**
1	Existence metodiky INSARAG	5	0,3
2	Kvalifikovaný personál	4	0,3
3	Mezinárodní postavení	2	0,2
4	Praktické zkušenosti z cvičení	3	0,2
	Součet	**3,7**	
	Slabé stránky		
		Hodnocení	**Váha**
1	Schopnost přepravy	3	0,3
2	Zkušenosti z reálného nasazení	4	0,3
3	Jazykové dovednosti	3	0,3
4	Zapojení kynologů	1	0,1
	Součet	**3,1**	
	Příležitosti		
		Hodnocení	**Váha**
1	Letecká přeprava	4	0,3
2	Modernizace techniky	2	0,1
3	Mezinárodní spolupráce	4	0,4
4	Výměnné stáže	3	0,2
	Součet	**3,6**	
	Hrozby		
		Hodnocení	**Váha**
1	Změna metodiky INSARAG	2	0,2
2	Nedostatek kvalifikovaného personálu	4	0,4

3	Nestabilní politická situace	3	0,2
4	Nedostatek finančních prostředků	3	0,2
	Součet	**3,2**	

V tabulce 6 jsou vyjádřeny výsledné součty mezi váhou důležitosti a hodnocením přiřazeným každému identifikovanému faktoru ve všech čtyřech kvadrantech. Součty nacházející se vždy ve spodní části daného kvadrantu slouží jako podklad pro výpočet závěrečného výsledku SWOT analýzy, v rámci kterého suma interní části je rozdílem silných a slabých stránek analýzy a suma externí části je rozdílem příležitostí a hrozeb analýzy.

Tabulka 6 – výpočet SWOT analýzy

	Součet
Silné stránky	3,7
Slabé stránky	3,1
Suma interní část	**0,6**
Příležitosti	3,6
Hrozby	3,2
Suma externí části	**0,4**
Výsledek SWOT analýzy	**1**

Výsledná hodnota SWOT analýzy je vyjádřena součinem sumy interní a externí části analýzy: výsledek SWOT analýzy je 1.

Graf 1 – znázornění SWOT analýzy

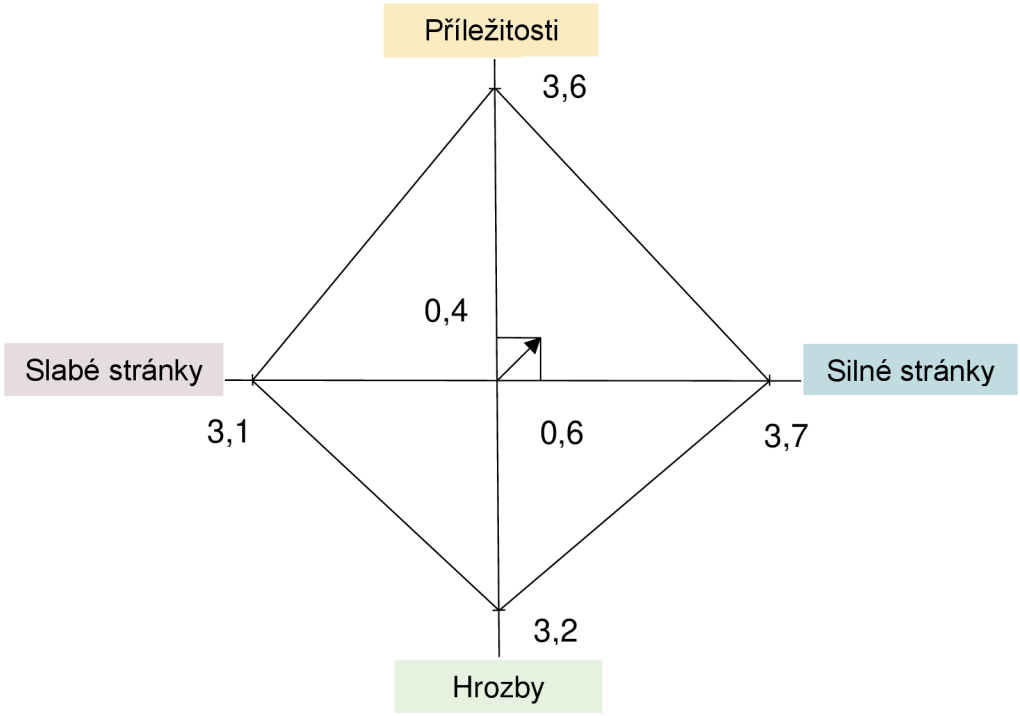

Hodnoty součinů zanesené do grafu určují výsledný vektor grafu, který udává, že nejvhodnější variantou bude tzv. ofenzivní strategie. Ofenzivní strategie je zaměřená na odvážné využívání dostupných příležitostí a cílevědomé zužitkování všech silných stránek.

9. Vyhodnocení praktické části, návrhy a doporučení

Vyhodnocení dotazníkového šetření

Původním záměrem bylo využít k ověření platnosti vytyčených hypotéz metody řízených rozhovorů s jednotlivými členy USAR týmu, od čehož však muselo být vzhledem k pandemické situaci upuštěno. Z tohoto důvodu byl zvolen alternativní způsob získání dat v podobě dotazníkového šetření. Negativním aspektem změny metody šetření předložené práce byla jednoznačně ztráta osobního kontaktu při získávání dat a také nemožnost položení doplňujících otázek, které by mohly napomoci širšímu rozvedení tématu ze strany respondenta. Naopak pozitivní vliv shledávám v možnosti oslovení širšího okruhu dotazovaných osob, díky kterému je práce obohacena o větší množství osobních názorů a pohledů od jednotlivých členů, kteří se podílí na existenci USAR odřadu.

V dotazníkovém šetření byly vyhodnoceny odpovědi 13 respondentů, kteří jsou součástí odřadu USAR v časovém rozmezí od dvou do dvaceti let, působí na různých pozicích organizační struktury, počínaje týlařem až po vedoucího odřadu. Dotazník byl orientován na jejich osobní názory a tato skutečnost také reflektuje dosažené výsledky. Teoretickou připravenost pro zapojení se do mezinárodních akcí ohodnotili členové přes úroveň dostatečnou a dobrou až k úrovni vynikající. To se netýká názoru jediného člena odřadu, dle kterého je teoretická připravenost členů nedostatečná. Někteří členové hned zpočátku upozorňují na nedostatečnou jazykovou připravenost. Devět z 13 respondentů vypovědělo, že má osobní zkušenost s účastí na mezinárodních cvičeních, případně zahraničního zásahu. Další člen se účastnil zásahu na Moravě a zbylí tři respondenti uvedli, že se neúčastnili mezinárodních akcí. V oblasti praktických výcviků se jedná o selektivní i hromadná cvičení, která jsou organizována z několika typů úrovní. Každý měsíc se opakují školení a výcviky mající teoretickou i praktickou část trvající zpravidla řádově hodiny, ale pořádají se i z úrodně HZS kraje vícedenní školení. Minimálně jednou ročně vysílá GŘ HZS ČR odřad na mezinárodní cvičení v zahraničí. V otázce, zda má odřad k dispozici potřebné vybavení, materiál a techniku se opakovaly odpovědi, že aktuální situace je uspokojivá a odpovídá požadavkům, nicméně stále je prostor pro zlepšování a snahu vybavení zdokonalovat. Oproti minulosti však došlo ke značnému

pokroku. Jeden respondent vypověděl, že aktuální stav vybavení USAR odřadu je srovnatelný s jinými státy. Jako nevyhovující se jeví letecká přeprava do místa události z důvodu absence velkého dopravního letadla. Převážná část respondentů se domnívá, že aktuální kapacita kvalifikovaného personálu je dostatečná pro bezproblémový výkon činnosti. Naprostá většina členů se shodla na tom, že nepostradatelnou částí odřadu je kynologická skupina, nicméně jak respondent vypověděl, jejich zapojení by někteří členové mohli vnímat jako nedostatečné. Podněty na zlepšení činnosti USAR odřadu v mezinárodních operacích jsou jednoznačně v oblasti letecké přepravy, jazykové připravenosti, nalezení prostoru pro konání praktických výcviků a zajištění mezinárodních cvičení za účelem získání více praktických zkušeností. Činnost USAR odřadu ovlivnila negativním způsobem pandemická situace, která znemožnila obhajobu stávající těžké úrovně odřadu při mezinárodním reklasifikačním cvičení. V důsledku pandemie byla omezena i odborná příprava členů z hlediska školení, tak i mezinárodních cvičení. Kvůli omezení pohybu a shromažďování byla na Generálním ředitelství HZS ČR také omezena například plánovaná setkání se styčnými důstojníky HZS ČR, takže situace zasahovala i do běžných úkonů.

Vyhodnocení srovnání USAR odřadu ČR s ostatními státy

Z tabulek 2 a 3 demonstrující přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí a v České republice, které byly sestaveny na základě reálných zásahů při mimořádných událostech, kterých se český USAR odřad účastnil, lze vyvodit, že zásahy v zahraničí byly doposud, až na jediný případ, v důsledku zemětřesení. Kdežto v případě zásahů na území ČR se jednalo primárně o zásahy v důsledku výbuchů. Vzhledem k tomu, že ČR se nachází prakticky ve středu Evropy a postrádá přístup k moři, není ohrožena vznikem tsunami. Podobně tomu je také se zemětřeseními, kdy můžeme velkou výhodu spatřovat v poloze naší země mimo kritické body tektonických desek. Díky tomu zemětřesení, které je možné zaznamenat v běžném provozu, jsou na našem území ojedinělá.

V rámci komparace vyhledávacího a záchranného odřadu v ČR a v zahraničí, je třeba si uvědomit, že každý stát má své určité specifikum, či odlišnost například v podobě kultury, státního zřízení, rozlohy a podobně.

To jsou faktory, které mohou hrát roli v odlišnostech jednotlivých USAR týmů v zahraničí.

ČR disponuje dvěma USAR týmy, které spadají pod MV GŘ HZS ČR. Týmy jsou dislokovány v Praze a v Ostravě, dohromady čítají 68 osob a jsou složeny z příslušníků HZS hl. m. Prahy a HZS Moravskoslezského kraje, statika z HZS Libereckého kraje, lékařů z Úrazové nemocnice v Brně a kynologů z různých organizací, které vlastní atesty Ministerstva vnitra. V říjnu roku 2010 byla jednotka USAR klasifikována jako patnáctý těžký USAR tým na světě. Těžkou úroveň obhájil i během rekvalifikace týmu v roce 2015.

Na první pohled je tedy zřejmé, že ne všechny země disponují USAR týmy jejichž charakteristika by byla totožná s vyhledávacím a záchranným týmem v ČR, dokonce ne všechny státy USAR mají, jelikož jejich zřízení není povinné, nýbrž zcela dobrovolné. Mezi jednotlivé odlišnosti USAR týmů lze zařadit například typ organizace pod kterou jednotlivé týmy spadají. Jedná se primárně o Hasičské záchranné sbory, jako je tomu u nás, v Polsku či Slovensku, mimo HZS však spadají například pod ozbrojené síly, což je případ Rakouska, nebo pod Policii v Saudské Arábii. Každá země má jiný počet takto specializovaných týmů a jiný stupeň certifikace INSARAG, například Německo má tři USAR odřady, které odpovídají dle certifikace lehké, střední a těžké úrovni. Polsko má střední i těžký tým. V Rakousku jsou tři USAR odřady na úrovni lehké, střední a těžké. Slovenská republika nemá USAR tým, který by podstoupil mezinárodní klasifikační cvičení, při kterém by deklaroval, že je po organizační, operační, taktické, technické a odborné stránce připraven zasahovat v místě mimořádné události podle standardů INSARAG. Různí se i počty členů, jejichž rozmezí se pohybuje přibližně od 16 do 200 členů. Zvláštností také je, že některé z nich jsou neziskovými organizacemi, jako v případě německého I.S.A.R či německé vládní neziskové organizace THW. Diference lze nalézt i ve skladbě týmů, kde si lze všimnout, že týmy nejsou sestaveny pouze ze členů HZS, ale také kynologů z různých organizací, lékařů, ale v některých státech jsou USAR složeny z vojáků a milice, což je případ Rakouské republiky.

Lze konstatovat, že velkým přínosem je metodika INSARAG, která se snaží jednotlivé týmy sjednocovat a standardizovat jejich postupy při zásazích, stanovit minimální požadavky na materiálně technické vybavení apod. a zabránit

tak zásahům nedostatečně připravených skupin. Týmy mohou projít kvalifikačním procesem přezkoušení na odpovídající stupeň lehkého, středního nebo těžkého odřadu. V oblasti vybavení jsou si zahraniční týmy v porovnání s ČR velmi podobné, čemuž opět přispívá doporučení metodiky INSARAG, podle které se týmy vybavují.

Vyhodnocení hypotéz

- Hypotéza 1: USAR odřad ČR se efektivně zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnout pomoc.

USAR odřad ČR poskytuje z hlediska forem humanitární pomoci záchranářskou humanitární pomoc. Díky certifikátu INSARAG se CZERT USAR může aktivně a efektivně zapojovat do mezinárodních záchranných operací v zemích postižených katastrofou s následkem zřícení objektů. Mezinárodních záchranných operací se USAR odřad účastní, což dokládá tabulka 2 přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí. Schopnost efektivního zapojení do pomoci zemím postiženou mimořádnou událostí se testuje i během mezinárodních cvičení. Dále se Hasičský záchranný sbor České republiky zapojil do projektu Evropské unie s názvem „Efektivní zásah“, v rámci kterého byly HZS ČR pořízeny různé druhy techniky a věcných prostředků, které přinášejí vyšší efektivitu, akceschopnost, mobilitu a zlepšují podmínky na místě zásahu. Přispívají i k vyšší bezpečnosti zasahujících osob.[90] Ke soustavnému zlepšování přispívá i využívání projektů spolufinancovaných například z Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Integrovaného operačního programu (jako byl například projekt Národní základy humanitární pomoci HZS ČR ve Zbirohu).[91] Poskytování včasné

[90] Technika, technologie a prostředky Záchranného útvaru HZS České republiky pro efektivní zásah. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2020 [cit. 16.2.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/2020-technika-technologie-a-prostredky-zachranneho-utvaru-hzs-ceske-republiky-pro-efektivni-zasah.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D

[91] Modernizace Školního a vzdělávacího zařízení HZS ČR - středisko Zbiroh. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. [cit. 16.2.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/pripravna-a-realizacni-faze-modernizace-skolniho-a-vzdelavaciho-zarizeni-hzs-cr-stredisko-zbiroh.aspx

a efektivní humanitární pomoci postiženým zemím přispívají i orgány mezinárodních struktur, jako například EUCP, ERCC.

*Stanovená hypotéza 1 byla **potvrzena**.*

- Hypotéza 2: USAR odřad v ČR je plně akceschopný pro zásahy v zahraničí.

USAR odřad České republiky je již od října roku 2010 klasifikován podle metodiky INSARAG jako HEAVY USAR odřad, což je vůbec nejvyšší možná úroveň. Uvedená certifikace tak deklaruje, že je po organizační, operační, technické a odborné stránce připraven zasahovat na místě MU efektivně jako HEAVY USAR odřad podle standardů INSARAG. Uvedená certifikace zajišťuje, že patří k nejlépe akceschopným USAR týmům na světě.

*Stanovená hypotéza 2 byla **potvrzena**.*

- Hypotéza 3: Pandemie SARS-CoV-2 neovlivnila činnost českého USAR odřadu.

Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že pandemická situace COVID-19 ovlivnila činnost odřadu hned v několika směrech. Původní plánovaná obhajoba rekvalifikace těžkého odřadu na květen roku 2020 byla z důvodu nepříznivé pandemické situace zrušena. V zemích postižených pandemií došlo k prodloužení lhůty pro provedení rekvalifikace o dva roky. Dále byla v důsledku pandemie omezena i odborná příprava členů týkající se školení, i mezinárodních cvičení. Kvůli omezení pohybu a shromažďování byla na Generálním ředitelství HZS ČR omezena například plánovaná setkání se styčnými důstojníky HZS ČR, takže situace zasahovala i do běžného chodu událostí. Ke změnám došlo i v podmínkách týkajících se očkování, mezi které přibyl požadavek na očkování proti nemoci SARS-CoV-2.

*Stanovena hypotéza 3 byla **vyvrácena**.*

Návrhy a doporučení

Návrh číslo 1: **Teambuilging**

Jak dokládají výsledky z dotazníkové šetření kynologové se speciálně vycvičenými psy pro vyhledávání živých osob ze sutin jsou nepostradatelnou částí

týmu a bez jejich zapojení by se činnost odřadu neobešla. Kynologové jsou vybíráni ze skupiny profesionálních kynologů předurčených pro mezinárodní záchranné operace z řad HZS ČR, Policie ČR či dobrovolníků z neziskových organizací. Z tohoto důvodu mohou někteří členové hodnotit jejich zapojení se do běžných činností USAR odřadu jako nedostatečné. Pro obecné zlepšení a budování mezilidských vztahů a také utužení fungování týmu jako kompaktního celku autorka doporučuje realizaci teambuildingových aktivit, které by se například konaly pravidelně v návaznosti po vzdělávacích aktivitách či cvičeních. Společné aktivity totiž prohlubují a zlepšují týmovou spolupráci včetně komunikace a zvyšují tak efektivitu celého týmu. Forma teambuildingu by mohla být spojena s volnočasovými aktivitami jako je například návštěva restauračního zařízení.

Návrh číslo 2: **Motivační benefity**

Dalším návrhem z hlediska navýšení počtu kvalifikovaných osob pro potřeby USAR odřadu je větší motivace a podpora zájemců o práci v USAR odřadu. Členové týmu se musí vypořádat s velmi náročnou prací jak po fyzické, tak i psychické stránce. Proto je třeba hledat způsoby kompenzace za tyto skutečnosti, aby vývoj týmu v budoucnu spíše nestagnoval. Zájemci o práci u Hasičského záchranného sboru ČR se hlásí, ale minimum z nich splní přísné podmínky pro přijetí v podobě fyzických testů a psychotestů. Vyšší šanci na přijetí tak mají lidé z řad dobrovolných hasičů.[92] A právě zde u dobrovolných hasičů je možný zdroj budoucích příslušníků HZS a členů USAR odřadu. Zaměřením se na poskytování detailnějších informací o fungování USAR odřadu by mohlo vzbudit zájem o členství v odřadu.

Zaměřit se na zvýšení povědomí o USAR odřadech o jejich samotné existenci nebo jeho činnostech. Aktivně seznamovat veřejnost v rámci besed, vzdělávacích přednášek a častěji informovat o aktivitách odřadu například na sociálních sítích. Zapojit veřejnost do činností odřadu například jako figuranty při cvičení. Uspořádání propagační kampaně, která by byla zároveň kampaní náborovou s cílem získat co nejkvalitnější a nejkvalifikovanější osoby pro výkon činností spojených s USAR odřadem. Na volná místa by se v důsledku kampaně

[92] Nejvíce nám chybějí řidiči, lákají je soukromé firmy. *Pětka* [online]. 2019 [cit. 3.3.2022]. Dostupné z: https://noviny.praha5.cz/03-2019/strana-16

hlásil vyšší počet uchazečů, čímž by se zvýšila možnost nalezení osob, které by odpovídaly potřebným požadavkům.

Z fyziologického hlediska jsou důležité osoby v aktivním věku čili v rozmezí přibližně od 20 do 40 let, což je životní etapa, v níž většina osob zakládá rodiny s dětmi anebo již děti má. Jedním ze způsobů motivace je zřízení školek nebo dětských skupin či dětských klubů, do kterých by byly zařazeny děti příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR, potažmo členů USAR odřadu.

Z hlediska finanční motivace by pomohlo navýšení platového ohodnocení a osobních příplatků a zavedení daňových úlev pro členy USAR odřadu jakožto nepřímý způsob finanční podpory.

Návrh číslo 3: **Mezinárodní stáže**

Dalším návrhem na doporučení zlepšení současného stavu je realizace mezinárodních stáží, například se sousedními státy ČR. Stáž by spočívala ve výměně člena českého USAR odřadu se členem zahraničního USAR odřadu (například s USAR odřadem z Polské republiky) na stejné nebo obdobné pozici. Při této záměně by vyměněný člen zastával práci místo původního člena a vzájemně by se tak zastoupili v pracovních činnostech. Výměna členů by měla mnoho benefitů v různých směrech v podobě prohloubení mezinárodních vztahů, socializace, poznání nových kultur, včetně budování základů pro reálné nasazení. Z osobní roviny by výměna měla dopad na zvyšování jazykových kompetencí, učení se novým postupům a metodám. Vzájemná výměna členů USAR by tak byla přínosem pro obě zúčastněné strany, zejména pak v jazykových schopnostech.

Návrh číslo 4: **Jazyky**

Jedním z předpokladů zařazení příslušníka HZS ČR do odřadu je znalost cizích jazyků. Z dotazníkové šetření vyplývá, že jazyková vybavenost členů není na optimální úrovni. Ke zlepšení současné situace by napomohl již výše zmíněný návrh. Dalším návrhem je absolvování jazykových kurzů. Z autorčina pohledu je také klíčová motivace členů pro vzdělávání se. Motivace by mohla být podmíněna finančními příspěvky, studijním volnem či dovolenou. Jazyková vybavenost členů je důležitá pro komunikaci a vzájemnou spolupráci mezi českým a zahraničním USAR týmem při mezinárodních zásazích nebo společných cvičeních.

Návrh číslo 5: **Mezinárodní spolupráce**

Při dotazníkovém šetření členové odřadu poukazovali na nedostatečné množství praktických zkušeností. Doporučením je tedy zvýšit frekvenci pořádaných mezinárodních cvičení, která jsou primárním zdrojem zkušeností vzhledem k reálnému počtu zásahů, jež se naštěstí odehrávají pouze sporadicky. Cvičení jsou v takovém případě nesmírně důležitá pro procvičení si jednotlivých postupů, vzájemnou koordinaci a získávání bezpečnostních návyků. Při pravidelných cvičeních dochází ke zautomatizování činností a postupů, což je významné z hlediska získání rutiny v návycích a pracovních postupech. V rámci cvičení odehrávající se mimo území České republiky členové poznávají nové kultury. Samozřejmě, každý zásah je unikátní v závislosti na podmínkách a lokalitě. Mimo jiné při cvičeních není možné nasimulovat přesné podmínky, kterým mohou členové odřadu čelit při reálných zásazích (například nadměrně vysoké teploty, vlhkost). Do cvičení bývají zakomponována větší množství různorodých fyzických tréninků za účelem procvičení širokého spektra schopností a dovedností. Společnými cvičeními či obdobnými specifickými tréninky lze zaručit rychlou, ale především účinnou pomoc postiženému obyvatelstvu. V neposlední řadě při mezinárodním cvičení dochází ke kooperaci českého odřadu se zahraničními týmy a rozvoji tolik diskutované jazykové vybavenosti. Získané zkušenosti jsou využitelné nejenom za hranicemi ČR při poskytování humanitární pomoci, ale i při dalších zásazích na domácí půdě.

Návrh číslo 6: **Spolupráce v oblasti letecké přepravy**

Letecká přeprava potřebná do vzdálenějších destinací je dlouhodobý problém, se kterým se odřad potýká. V současné době USAR odřad nemá vlastní letecké prostředky, které by odpovídaly jeho potřebám ve smyslu přepravy celého těžkého odřadu, a je tedy závislý na prostředcích Armády ČR. Ani AČR však nedisponuje náležitými přepravními kapacitami pro transport členů, vybavení a humanitárního materiálu, neboť ani v současnosti využívané letouny CASA nemají dostatečnou kapacitu. Nicméně z důvodu plnění povinností Armády ČR mohou být prostředky pro letecký transport vytíženy, a tudíž nemusí být k dispozici okamžitě. Řešením do budoucna by byl nákup dalších nákladních letadel, což z hlediska finanční náročnosti nejenom nákupu, ale i údržby, není velmi

pravděpodobnou variantou. Z tohoto důvodu by bylo příhodné více se zaměřit na kapacity soukromých dopravců.

Závěr

Cílem praktické části diplomové práce bylo zhodnotit činnost vyhledávacího a záchranného odřadu ČR v rámci jeho zapojení do mezinárodních záchranných operací pro řešení mimořádných událostí. K zodpovězení otázek, zda a jak efektivně se USAR odřad ČR zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnout pomoc a k zhodnocení jeho akceschopnosti byla, vyjma analýzy teoretických zdrojů, využita metoda dotazníkového šetření, jehož respondenty byli členové USAR odřadů z Hasičského záchranného sboru hl. m. Prahy a z Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje. Výsledky dotazníkového šetření byly dále podrobeny kritickému zkoumání za pomocí metody komparace českého USAR odřadu s USAR odřady sousedních států (Polska, Slovenska, Německa a Rakouska).

Následně byly metodou SWOT analýzy identifikovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby a na jejich základě formulovány závěry a doporučení pro optimalizaci stávajícího stavu. Na základě výsledků, které přinesly všechny použité metody, však lze konstatovat, že český USAR odřad se řadí mezi týmy s nejvyšší úrovní připravenosti na mezinárodní scéně, což dokládá mimo jiné kvalifikovaný personál, plnění požadavků vyplývajících z metodiky INSARAG a jejich silné mezinárodní postavení.

Zároveň lze konstatovat, že hypotéza č. 1: USAR odřad ČR se efektivně zapojuje do mezinárodních humanitárních operací, v rámci kterých je schopen účinně poskytnout pomoc, jejíž platnost byla ověřena za použití výše stanovených metod, byla verifikována. Efektivnost zásahu byla deklarována splněním standardů INSARAG a následného pravidelného ověřování prostřednictvím cvičení. Situaci přispělo i zapojení Hasičského záchranného sboru České republiky do mezinárodního projektu, díky kterému došlo k pořízení nové a modernější techniky. Hypotéza č. 2: USAR odřad v ČR je plně akceschopný pro zásahy v zahraničí byla taktéž verifikována. Český USAR odřad disponuje certifikací nejvyšší úrovně připravenosti podle mezinárodní metodiky INSARAG pod záštitou Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí. Naopak hypotéza č. 3: Pandemie SARS-CoV-2 neovlivnila činnost českého USAR odřadu, byla falsifikována. Ukázalo se, že činnost odřadu byla stávající pandemickou situací

zasažena ve více směrech. V prvé řadě musela být odložena plánovaná rekvalifikace těžkého USAR odřadu, která byla původně plánovaná na květen roku 2020. V brzké době je tak možné předpokládat, že se český USAR odřad pokusí svou dosavadní certifikaci těžké úrovně opět obhájit před klasifikačním expertním týmem INSARAG. Dále byla kvůli restrikcím pro řešení epidemiologické situace omezena odborná příprava členů i z hlediska mezinárodního prostředí.

I přes vyzdvižené kvality českého USAR odřadu byla snaha v práci identifikovat i jeho slabé stránky či nedostatky a na základě toho formulovat doporučení a návrhy, které budou zacíleny právě na odstranění těchto nedostatků a optimalizaci procesu poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Z předkládané práce vyplývá, že Česká republika je v oblasti zajišťování humanitární pomoci cestou využití záchranného a vyhledávacího odřadu do obydlených oblastí velice aktivní. Díky tomu také zaujímá velmi dobrou pozici mezi ostatními vyspělými státy, které též tuto pomoc poskytují. Přesto je však nejčastěji volena finanční forma pomoci, zejména v případě větší vzdálenosti postiženého státu od ČR, kde by záchranářská či materiální pomoc z tohoto důvodu nebyla efektivní.

Seznam použité literatury

Monografie

1. Člověk v tísni, o.p.s. Globální problémy a rozvojová spolupráce [online]. Aktualizované druhé vydání. Člověk v tísni. [cit. 7.1.2022]. (214 s.). ISBN 978-80-86961-55-2. Dostupné z: https://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/globalni_problemy_a_rozvojova_spoluprace.pdf
2. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. (248 s.). ISBN 978-80-86723-97-6.
3. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. (545 s.). ISBN 978-80-247-4578-7.
4. VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. (189 s.). ISBN 978-802-4624-778.
5. ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). (144 s.). ISBN 978-80-7598-199-8.

Časopisecké články

6. 112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva [online]. 14. 2015 [cit. 14.2.2022].
7. DIETRICHOVÁ, Zuzana. Humanitární pomoc České republiky. Ochrana & Bezpečnost [online]. 2014, roč. 3, č. 1. [cit. 9.1.2022]. ISSN 1805-5656. Dostupné z: http://ochab.ezin.cz/O-a-B_2014-2015_A/2014-2015_A_07_dietrichova.pdf
8. PROCHÁZKOVÁ, Dana. Humanitární pomoc do zahraničí po živelních pohromách realizovaná pomocí USAR týmů. *The Science for Population Protection*. 2010, roč. 2, 97-111. ISSN 1803-568X.

9. STRYKA, Jakub. Urban Search and Rescue Team – Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí: Humanitární pomoc Srbsku a Bosně a Hercegovině. Ochrana & Bezpečnost 5. 2015. ISSN 1805-5656.
10. USAR odřad České republiky. *Review pro obranný a bezpečnostní průmysl: Mediální platformou Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR* [online]. 2020 [cit. 15.1.2022]. ISSN 2336-3460.

Konferenční příspěvky

11. HON, Zdeněk a Leoš NAVRÁTIL. Možnosti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací. *Riešenie krízových situácií v špecifickom prostředí*. 15. medzinárodná vedecká konferencia [online]. 2010 [cit. 10.1.2022]. Dostupné z: http://fbiw.uniza.sk/rks/2010/articles/clanky/Hon.pdf
12. MUSÍLEK, Jiří. Nová legislativa v oblasti civilní ochrany pro finanční období 2014-2020 Mechanismus civilní ochrany Unie In: *Sborník mezinárodní konference. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení*. Brno: Tribun EU, 2014, s. 17-31. ISBN 978-80-263-0723-5.

Zákonná úprava a interní akty řízení

13. Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva v posledním znění
14. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 7. března 2016*, kterým se stanoví zásady pro vytváření jednotek HZS ČR při poskytování pomoci v rámci České republiky a při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací* v posledním znění v posledním znění
15. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra č. 48 ze dne 31.10.2003, *kterým se stanoví kvalifikační požadavky na psovoda se psem předurčeného k nasazení v rámci záchranných prací* v posledním znění
16. Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR č. 13 ze dne 7. března 2016, *kterým se stanoví zásady pro vytváření jednotek HZS*

CŘ při poskytování pomoci v rámci České republiky a při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací, v pozdějším znění pokynu GŘ HZS ČR č.21/2016.

17. Zákon č. 133/1985 Sb., *České národní rady o požární ochraně* v posledním znění
18. Zákon č. 151/2010 Sb., *o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů* v posledním znění
19. Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů* v posledním znění
20. zákon č. 320/2015 Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů v posledním znění*
21. Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů* v posledním znění

Webové stránky a elektronické zdroje

22. About OCHA. *OCHA: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs* [online]. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.unocha.org/about-ocha
23. DITTRICH, Daniel. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ V NATO A JEHO NÁRODNÍ ÚROVEŇ. *112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva* [online]. 2010, roč. 9, č. 6. [cit. 27.1.2022]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-ix-cislo-6-2010.aspx
24. Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre. *NATO: North atlantic treaty organization* [online]. [cit. 25.1.2022]. Dostupné z: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm
25. *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations: Humanitarian principles* [online]. [cit. 9.1.2022]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/echo/who/humanitarian-principles_en
26. HISTORIE VZNIKU ODŘADU USAR. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 15.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90

27. I.S.A.R. Germany - International Search-and-Rescue. *I.S.A.R: GERMANY INTERNATIONAL SEARCH AND RESCUE* [online]. [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: https://isar-germany.de/das-sind-wir/kurzportrait/
28. IEC der AFDRU. *SARUV AUSTRIA* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://www.saruv.at/home/news/169-iec-der-afdru
29. IEC. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 29.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/iec/iec/
30. INSARAG GUIDELINES 2020: VOLUME II: Preparedness and Response. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. 2020 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2021/06/INSARAG20Guidelines20Vol20II2C20Man20C.pdf
31. INSARAG Guidelines Volume I: EXPLANATORY NOTE ON THE TECHNICAL REFERENCE LIBRARY AND INSARAG GUIDANCE NOTES. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: *https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2020/04/INSARAG_Guidelines_Vol_I_-_Annex_D_-_Explanatory_Note_on_TRL_and_Guidance_Notes.pdf*
32. INSARAG Guidelines, Volume II: Preparedness and Response Manual A: Capacity Building, 2020. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online] Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/INSARAG%20Guidelines%20Vol%20II%2C%20Man%20A.pdf
33. INSARAG Guidelines: Volume I: Policy. *INSARAG*: *Preparedness and response* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/wp-content/uploads/2016/04/INSARAG_Guidelines_V1_Policy1.pdf
34. KELBL, M., et al. Cvičení a certifikace USAR odřadu ČR z pohledu lékaře: Úrazová nemocnice v Brně. *Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy, USAR Team* [online]. 2017 [cit. 5.2.2022]. Dostupné z: https://www.akutne.cz/res/publikace/23-kelbl.pdf
35. Mechanismus civilní ochrany Unie. *Hasičský záchranný sbor České Republiky* [online]. [cit. 21.1.2022]. Dostupné z:

https://www.hzscr.cz/clanek/aktivity-na-mezinarodni-urovni-mechanismus-civilni-ochrany-unie.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d

36. *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY*. *Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu* [online]. Praha: MV ČR, 2016 [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnik-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx
37. *Návrh závěrečného účtu kapitoly 306 - Ministerstvo zahraničních věcí za rok 2020: Ministerstvo zahraničních věci České republiky* [online]. s. 84 [cit. 9.1.2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/4402210/Zaverecny_ucet_kapitoly_306___MZV_za_rok_2020.pdf
38. Nejvíce nám chybějí řidiči, lákají je soukromé firmy. *Pětka* [online]. 2019 [cit. 3.3.2022]. Dostupné z: https://noviny.praha5.cz/03-2019/strana-16
39. On-Site Operations Coordination Centre (OSOCC) Guidelines 2018. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 21.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/data/articles/down_693.pdf
40. RICHARD, Franc, Radim KUCHAŘ a Stanislav KOSTKA. Struktura a úkoly odřadu HZS Moravskoslezského kraje. *USAR: vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 13.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/data/articles/down_331.pdf.
41. *SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY*. *USAR: Vyhledávací a záchranný odřad do obydlených oblastí* [online]. [cit. 16.1.2022]. Dostupné z: http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=239
42. Strategie humanitární pomoci na rok 2022. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 11.1.2022]. Dostupné z: https://www.kurzy.cz/zpravy/619763-strategie-humanitarni-pomoci-na-rok-2022/
43. STRUCTURE OF INSARAG. *INSARAG: Preparedness and response* [online]. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://www.insarag.org/about/structure/
44. SUCHEN & RETTEN. *@fire - Internationaler Katastrophenschutz Deutschland* [online]. [cit. 8.2.2022]. Dostupné z: https://www.at-fire.de/

45. SWOT analýza – jak zhodnotit své silné a slabé stránky. *100+1 MANAŽERSKÝCH DOVEDNOSTÍ* [online]. [cit. 15.2.2022]. Dostupné z: https://www.managerprofi.cz/33/swot-analyza-jak-zhodnotit-sve-silne-a-slabe-stranky-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EhYiKWCSNpX0EsrakJJX2TQ/
46. The Inter-Agency Standing Committee. *Inter-Agency Standing Committee* [online]. [cit. 20.1.2022]. Dostupné z: https://interagencystandingcommittee.org/the-inter-agency-standing-committee
47. THW. *Bundesanstalt Technisches Hilfswerk* [online]. [cit. 9.2.2022]. Dostupné z: https://www.thw.de/EN/THW/thw_node.html
48. Wer sind Wir? *Samariterbund* [online]. [cit. 10.2.2022]. Dostupné z: https://www.samariterbund.net/katastrophenhilfe/bereiche/international/wer-sind-wir/
49. What is GDACS? *GDACS - Global Disaster Alerting and Coordination System* [online]. [cit. 20.01.2022]. Dostupné z: https://gdacs.org/About/overview.aspx
50. Záchranný modul. *MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY* [online]. [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?Zmodul
51. ZASADY ORGANIZACJI DZIAŁAŃ POSZUKIWAWCZO-RATOWNICZYCH W KRAJOWYM SYSTEMIE RATOWNICZO GAŚNICZYM [online]. 2016 [cit. 7.2.2022]. Dostupné z: https://www.archiwum.psp-nowysacz.pl/edc_media/Page/Przepisy/TinyFiles/Zasady-organizacji-dzialan-poszukiwawczo-ratowniczych-w-krajowym-systemie-ratowniczo-gasniczym-2017.pdf?fbclid=IwAR156CJcQC7JKYpXn3ZJ-bdLrG4zMmIuLa5tpvyaJd1cGW-tB3XShDTT4S8

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 4 - regionální skupiny INSARAG

Obrázek 5 - struktura středního USAR odřadu

Obrázek 6 - struktura těžkého USAR odřadu

Tabulka 7 - moduly civilní ochrany EU

Tabulka 8 - přehled zásahů USAR odřadu v zahraničí

Tabulka 9 - přehled zásahů USAR odřadu v ČR

Tabulka 10 - SWOT analýza

Tabulka 11 - SWOT analýza

Tabulka 12 - výpočet SWOT analýzy

Graf 1 - znázornění SWOT analýzy

Seznam zkratek

AČR	Armáda České republiky
AFDRU	Austrian Forces Disaster Relief Unit
AMP	Advanced Medical Post
CBRNED	Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Detection and Sampling
CECIS	Common Emergency Communication and Information System
ČR	Česká republika
DG ECHO	European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations
EADRCC	The Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre
ECPP	European Civil Protection Pool
ERCC	Emergency Response Coordination Centre
EU	Evropská unie
EUCPM	European Union Civil Protection Mechanism
FCSS	Field Coordination Support Section
FRB	Flood Rescue using Boats
GDACS	Global Disaster Alert and Coordination System
GDH	Deklarace Dobrého humanitárního dárcovství
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
HaZZ	Hasičského záchranného sboru Slovenské republiky
HCP	High Capacity Pumping
Hl. m. Praha	Hlavní město Praha
HP	Humanitární pomoc
HUSAR	Heavy Urban Search and Rescue
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor ČR
I.S.A.R.	International Search and Rescue
IASC	Inter-Agency Standing Committe
IEC	INSARAG External Classification
IER	INSARAG External Reclassification
INSARAG	International Search And Rescue Advisory Group
IZS	Integrovaný záchranný systém

Jednotka PO	Jednotka požární ochrany
LEMA	Local Emergency Management Authority
Mechanismus CO	Mechanismus civilní ochrany
MSK	Moravskoslezský kraj
MU	Mimořádná událost
MUSAR	Medium Urban Search and Rescue
MV	Ministerstvo vnitra
MZO	Mezinárodní záchranné operace
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí ČR
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OPIS	Operační a informační středisko
OSN	Organizace Spojených Národů
OSN UNDAC	United Nations Disaster assessment and Coordination Team
OSOCC	The On-Site Operations Coordination Centre
RDC	Reception Departure Centre
SAR	Search and Reascue
SA-RRT	Samaritan Austria Rapid Response Team
SCEPC	Senior Civil Emergency Planning Committee
THW	Technisches Hilfswerk
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
USAR	Urban Search and Rescue
WHO	World Health Organization